

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto skupaj naprej . . . K 36—
pol leta . . . „18—
četrt leta . . . „9—
na mesec . . . „3—

za Nemčijo:

celo leto naprej . . . K 40—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto naprej . . . K 48—

Vprašanjem glede inšertov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravništvo (spodaj, dvorišče levo). Znanstvena ulica št. 5, telefon št. 83.

Zahteva vsak dan sveder inšertov nedelje in praznikov.

Inšert se računa po porabljenem prostoru in sicer: 1 mm visok, ter 54 mm širok prostor: enkrat po 12 lin., dvakrat po 11 lin., tretjič po 10 lin. Poslano (enak prostor) 30 lin., parče in zahvale (enak prostor) 20 lin. Pri večjih inšertih po dogovoru.

Novi naročniki naj pošljejo naročnino vedno **po nakazilu**.
Na samo pisemne naročbe brez poslatve denarja se ne moremo nikakor odzrati.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 83.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

dostavljen na dom ali če se hodi ponj:

celo leto naprej . . . K 32— četrt leta . . . „8—
pol leta . . . „16— na mesec . . . „2—
na teden . . . „1—

Posamezna številka velja 14 vinarjev

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Znanstvena ulica št. 5 (v I. nadst. levo), telefon št. 34.

Shod zaupnikov Narodno-napredne stranke.

Na Svečnico, dne 2. febr. 1918

ob pol 3. popoldne

se vrši

v veliki dvorani

Mestnega doma v Ljubljani

shod zaupnikov

Narodno-napredne stranke.

DNEVNI RED:

1. Poročilo o državnem zboru.
2. Narodno-napredna stranka in jugoslovansko vprašanje.
3. Programatične in organizacijske zadeve.

Izvrševalni odbor Narodno-napredne stranke v Ljubljani.

Aneksionisti.

(Dopis s Koroškega.)

Danes se mnogo piše o aneksionistih, posebno o aneksionistični stranki na Nemškem, h kateri pripadajo tudi mnogi avstrijski Nemci. Na prvi hip se zdi, da je to neko novo, vsled vojne nastalo gibanje, v resnici pa je ta nemški nagon že star. Spominimo se samo starega gesla: »Der Drang nach Süden« in drugih takih. Tudi Bismarck je bil za znano-geslo Palackega: Če bi Avstrije ne bilo, bi jo morali ustvariti. Toda seveda iz povsem drugih nagibov nego slavni češki učenjak. Prepričan je bil namreč, da je avstrijski državni, taka kakor je še danes, neobhodno potrebna za Nemčijo. Avstrija obstoji iz mnogih nemških narodov, ki bi, ako bi bili samostojni, nikdar ne bili sluge tujih interesov. Zato pa se je zdelo Bismarcku potrebno, da se ti narodi združijo pod nemško vlado, ki bi storila vse, kar je v interesu in v prospeh nemštva. Vedel je, da bodo morali nemški narodi delati indirektno za nemštvo, ker bodo njih vlade nemške. Njemu končno tudi ni bilo na tem, da bi spravil vse Nemce pod Nemčijo, narobe, biti morajo v Avstriji in tam vladati, da ima s tem Nemčija močno zavezništvo. On je dobro poznal silo nacionalizma in vedel, da ta sila rodi v Nemcih izven države močne simpatije do »raja«. In to se je jasno izpričalo. Naša vlada je šla Nemčiji povsod na roko in pustila, da, po šolah se zaukazala, da se širi nemška nacionalistična ideja, kot mogočna zavojevalka nemških duš. Vsako podjetje rabi za razširjenje svojega delokroga odjemalcev, vsaka stranka pristašev in vsaka država zaveznikov. Ni pa dosti, da je zaveznik tu z močjo in s kapitalom, glavno je, da ima moralno silo, ki ga podpira in vzdržuje pri zavezništvu. To silo si je znala Nemčija pridobiti med avstrijskimi Nemci v toliki meri, da je bila nemška mladina že pred več kot dvajsetimi leti polna vsenemškega duha. To delo se do danes z vso silo nadaljuje, gonemčevanje naših otrok v šolah cvete vedno bolj. To je tisti aneksionizem, ki traja nad nami Slovenci že stoletja, in ki mu je treba napraviti konec, kajti: Dosti je že janičarjev!

Zemlja je materija, ki se spreminja po naravnih zakonih in se prav nič ne loči slovenska zemlja od germanske in ta ne od romanske. Materija je ena, ali značaj je različen. In kdo daje zemlji njen značaj? Kdo drugi, kot ljudje, ki na njej prebivajo. Vsak narod lahko ime-huje zemljo, ki jo obdeluje, da ga redi, svojo zemljo. Na ta način dobi zemlja tudi svoj narodnostni značaj. Sedaj pa poglejmo nazaj v zgodovino. Zemlja, ki je bila slovanska, nosi danes nemški značaj, je nemška, dasiravno priča na

tisoče krajevnih imen, da ta zemlja ni nemška. »Narod naš dokazuje hrani!« A kaj mu pomagajo ti dokazi, ki so, kakor skale sredi morja, v sredini sedaj nemške zemlje. Minulo je jedva 500 let, odkar je Ernest Zeleni nastopil vladarstvo po starem slovanskem pravu na Gosposvetskem polju; — danes je to slavno polje, ta klasična zemlja slovanstva, vsaj na zunaj že nemško. Oblasti pa so prepovedale spis »Klic iz Gosposvetskega polja«, samo, da bi se naše ljudstvo ne spominjalo več svoje zemlje. Z raznarodovanjem in s ponemčevanjem, torej z morenjenjem in pridobivanjem duš se vrši s strašno gotovostjo ta okupacija in aneksija naše zemlje po Nemcih. In kako se to dela:

Ljudem se vzame enostavno možnost, govoriti v materinem jeziku. V uradih, najsi bo sodišče, politična, ali kak druga oblast, povsod mora stranka govoriti nemško, ako neče biti že v naprej obsojena. Še v davkarstvu mora znati davkoplačevalec nemško, ako hoče srečno oddati svoj denar. Isto je na železnicih. Povsod in vselej je vse nemško. Koroški Slovenec ne čuje pri nobenem uradu slovenske besede in tudi ne dobi v roke nobenega slovenskega uradnega spisa. Vsled tega mu niti najnavadnejši uradni in drugi izrazi, ki se ne tičejo njegovega vsakdanjega posla, v materinem jeziku niso znani. On gre k »grihti«, ker je dobil od tam »forlorindgo« za »ferhondlinger«, v »štajomst« ho-di plačevati »štajer« in »umlog«, zaradi »boserrehta« gre na »beckrkhaupmont« in, če je aušus (t. j. odbornik), hodi na »gemajndo« kadar je »sicinga« (seja). Marsikdo se bo temu smejal, a stvar ni smešna, temveč je žalostna, saj ljudje tega niso krivi sami. Kje naj se nauči pravilnega pismenega jezika? Sol koroški Slovenec nima in edina slovenska beseda, ki jo sliši iz izobraženih ust, je ta, ki jo čuje s prižnice. Kar je zavednih ljudi, imajo naročen »Mir« in Mohorjeve knjige, ki jih starejši ljudje radi prebirajo. Mlajša generacija je težko bere slovensko, ker se v šoli mestoma niti ni učila latinice. Surovo nemško uradništvo vzelo je ljudstvu ves ponos, tako, da navaden kmetič sname klobuk že na hodniku, kadar gre v cesarski urad in se trese pred rjovečim gospodom. Zato pa je navadno vsak, ki ni samo kmet, ampak že kak obrtnik, ali hlapec v mestu, ali gostilničar na deželi, nemškutar. Vidi namreč, da je slovenski jezik zasramovan, nemški spoštovan, zato postane, kakor pravijo »deutschfreundlich«. Značilen je izrek premožnega koroškega nemškutarja, ki je dejal: »Jaz sem stara slovenska korenina, ober tajč gesinte«. In ravno te vrste ljudje, nemškutarji, so največji propagatorji nemške nacionalistične, zavojevalske ideje. Na lastna ušesa sem slišal, ko se je govorilo o razmerah v Avstriji, kako da so slabe, zdihovati te ljudi, češ, ko bi bili mi pod Nemčijo, bi bilo vse drugače, vse bolje. Nemčija je za nje de-ve-ta dežela.

Največ pa zakrivi šola. O tem se je sicer pisalo že mnogo, a vendar tudi na tem mestu ne smemo prezreti te točke, ki je najvažnejša v nemškem zavojevalskem delu. Šole so na papirju utrakvis-tične, v resnici nemške. Slovenski otrok pride v prvi razred, kjer ga dobi v roke nemški učitelj, ki največkrat niti slovenskega jezika ne razume. Sicer pa so med učitelstvom najhujši nemškutarji. Ako imajo na kaki šoli sploh še dvojezične učne knjige, se slovenski odstavki kratkoma črtajo. Otrokom se v šoli prepove pod kaznijo govoriti slovensko. Tisti, ki koga ovadi, da je govoril slovensko (seveda v prostem ča-su), je pohvaljen, ovađen zaprt in tepen. Učitelj otrokom razlaga, kako je slovenski jezik grd in kako imeniten je nemški, naroča, naj se tulce pozdravlja le nemško. Pojejo se le nemške nacionalistične pesmi. Otroci na ta način zna le svoj slovenski dialekt in se ga začne s časom, ako mli iz res zavedne hiše, sramovati in govoriti povsodi raji nemško. Tu orje zavedna duhovščina trdo ledino, ker podučuje veronauk v slovenskem jeziku, predno more s pod-ukom naprej. Meško, n. pr., je svoje-

časno povabil vsako nedeljo popoldne otroke v župnišče, da jih je učil sloven-skega branja. Nemčurski učitelji so ro-parji našega jezika, našega duha in na-še zemlje korotanske. Imamo tudi ne-kaj malega učiteljev na Koroškem, ki so zavedni Slovenci, a ti zaslužijo muče-niško krono med svojimi nemškimi in nemčurskimi kolegi.

Lepo nakano si je zmisli Schul-verein. Kjer se zida kaka šola, da k po-kritju stroškov par sto kron in zahteva, da se v hišo uzida plošča z napisom, da je bilo to poslopje zgrajeno z njegovo pomočjo. Na ta način je zasajen kol in označena z nemškim grbom nemška po-sest. Súdmarka kupuje Nemcem v slo-venskih krajih posestva in jih naseljuje med Slovence, kjer širijo, navadno kot zaupniki vlade, nemški duh. Zadoženi uradniki in učitelji dobe v ta namen brezobrestna posojila. Koliko duš in ko-liko tal sta zavajevali že ti dve društvi!

Na ta način ponemčevanje grozno hitro napreduje. Če sem pred desetimi leti prišel v domačo vas na skrajni je-zikovni meji, so otroci med seboj na ce-sti govorili slovensko. Par let sem opa-žam, da govorijo nemško.

Ako pa smo se iz ljubezni do rodne zemlje upirali tej nemški aneksiji, so nas imenovali hujskače in ko je izbruhnila vojna, kar na debelo zapirali ljudi. Slo-vence mora mirno čakati, da ga z naj-podležimi sredstvi podjarni grabeljivi Nemec in ga pozove na službo. Kdor se ne ukloni in noče postati suženj, je velezidajalec, ki spada na vislice.

Torej na vse načine dela nemštvo, da pridobiva tal in tišči in tišči proti ju-gu, proti Adriji. Tudi Trst mora postati nemški in sploh vse, vse ozemlje, ki lo-či nemštvo od morja kateremu so v najnovšem času dali ime »deutsches Südmere«. Vsi narodi se morajo ukloniti nemški kulturi ki smo jo posebno čutili zadnje čase na vse mogoče na-čine, tako, da so celo pametni Nemci začeli razmišljati o dobroti pruskega mi-litarizma.

Tak nemški aneksionizem. Geslo, da mora biti mir med narodi sklenjen na podlagi »brez aneksij«, velja tudi za na-še razmerje napram Nemcem. Le lastna država nam bo prinesla tak mir. S.

Narobe svet.

(Iz železniških krogov.)

Vojne razmere so sicer vsled vedno rastočega pomanjkanja raznih snovi in materiala prav neugodno vpli-vale na celo železniško življenje, am-pak kar se počenja sedaj po progah, te-kočih po jugoslovanskem, posebno pa po slovenskem ozemlju, po državnih in južnih, ne moremo imenovati skratka drugače kot prav velik narobe svet. To kar se sedaj uganja z našim potujočim občinstvom od strani raznih uprav je več kot brezobzirna igra — pa obenem tudi nevarna igra v gos-podarskem oziru. Ne ozi-rajo se izvesti železniški upravni krogi prav nič na že samoobsebi težki položaj civil. ljudstva, ne upoštevajo se niti aprovizacijske, niti materialne in splošne življenske razmere, niti pri-tožbe, ampak vedno in povsod se edino skomigava z razeni z stereotipnim iz-govorom: vojska je. Da, res je vojska, ampak sam ta izgovor je postal že tako jalov, ker bi vendar enkrat pri-zadeti krogi lahko izpoznali to izredno stanje ter tudi kaj ukrenili, da se kolikor mogoče omili in oslabi grozote te vojne. Seveda, razni višji krogi so imeli že od nekdaj premalo smisla za upravo kot jo zahteva današnja mo-derna doba, pač pa mečkajo in meč-kajo naprej, krpajo in šušmarijo, ne-upoštevajoč dejanske razmere. Zato pa je nastal tak zmešan položaj — da ga lahko mirnim srcem imenujemo narobe svet.

Za danes si samo ogledmo neko-liko zmešnjavo pri voznih redih. Tu se strokovnjaku kar ježe lasje, ko po dolgem brskanju in študiranju spo-zna, da se nahaja v kolobociju. Ni mo-goče nikakor ugotoviti, po kakšnih vi-dikih, na podlagi kakšnih ozirov so se tu ravnali merodajni krogi. Vendar pa takoj tu na prvem mestu približamo, da se nahaja tudi tu tendenca, kolikor mogoče oslabiliti jugoslovan-

ske gospodarstvo in živ-ljenje sploh. Menda nikjer ne vozi tako malo vlakov za prevažanje oseb in blaga kot pri nas; nikjer pa tudi ni tako zamazanih garnitur, razbitih šip, razrezanih sedežev itd. itd. Prav go-tovo je, da so zbrali najbolj zamazane vlake z očitnim namenom nuditi Jugo-slovanom najslabše ter ga tako taksi-rati za manjvrednega od drugih naro-dov. Ampak povemo jim na ves glas, da izživajo edino naš odpor in dejanski ga hočemo pokazati na ta način, da se nemudoma vse prizadete, ob južni že-leznici ležeče občine takoj izjavijo proti temu zapostavljanju: obenem pa prosimo vse ljudi dobre volje, da vsak posamezen slučaj naznanijo svo-jim zakonitim ljudskim za-stopnikom, da oni z argumenti podrežajo v to svinjarijo, bogme, drugače teh razmer ne moremo imeno-vati.

V vsaki smeri, na vsaki progi vozi edino po par vlakov, eden proti koncu linije, eden pa v obratni smeri. To je v današnjih časih, ko se vozi nešteto vo-jajstvo, mnogo dobaviteljev, trgovcev in pa ne smemo pozabiti tudi nešteto komisij — mnogo premalo. Vlaki so prenapolnjeni in le čudimo se, da se še nič ni prigodilo. Samo pomisli naj se, da je na večjih postajah gnječa že urav smrtnevarna, vsakdo je že zgub-il zaupanje v železniško varnost. Edini vlak na dan je torej prenapolnjen, vozov za osebe je vedno nad normalo, tako da so stroji obteženi nad maksi-malo. Iz tega je razvidno, da so stroji preveč obteženi, trpe pri tem in tudi ne morejo pri najboljšem premožu izveči ogromne teže v predpisanim času, am-pak z zamudo. Vprašamo vsled tega, kje je toli hvalisana ekonomija pri upo-rabi premoža in materiala? Menda edino na papirju in v gla-vah raznih nemških »ajzen-ponarjeve«.

Predno končamo, navajamo še en prav drastičen vzgled, kako ekonomič-no je to kruparenje in šušmarjenje brez smisla. Potem naj si naša javnost na-pravi lastno sodbo.

Ako se hoče kdo peljati iz Novega mesta recimo na sodno razpravo v Kranj in nazaj domov, porabi štiri ali celo pet dni. Odpelje se n. pr. iz Novega mesta prvi dan zvečer, mora preno-čiti v Ljubljani in sme naprej šele zve-čer v Kranj, kjer se zopet prenočuje. Tretji dan je na razpravi in če niso so-dniki posebno urni, prav gotovo zamudi edini dnevni vlak 1713 in začne čakanje na prihodnji (4.) dan. V Ljubljani mora zopet prenočiti in šele peti dan opoldne ga pripelje vlak 2213 srečno v Novo mesto nazaj. Ako izračunamo to v kilo-metrih, je iz Novega mesta v Kranj 76 in 29 km = 104 km in nazaj isto, skup-no 208 km, ali dnevno 416 km, kar na-pravi dober pešec na dan ravnotako kot »moderna« železnica leta 1918 po zaslugi višjih faktorjev. Sedaj pa pomis-li stroške za potovanje v teh dra-gih časih, aprovizacijo itd., da dobimo jasno sliko, kako nas hočejo vkloniti in maščevati radi našega odločnega na-stopa v zadnjem času. Da so te nezno-se razmere krive na ubijanju kapitala skupnosti, zapravljanju premoženja itd. je evidentno. Ravnotako se pa podi po svetu naše blago, naša aprovizacija. Nikjer ni nobene enotnosti, nobene cilinosti, vse gre ra-kovopot — prav narobe svet je zavladal.

Ali naj pa to traja naprej? Te raz-mere so, milo rečeno, nevdržljive in je že res skrajni čas, da se kaj ukrene. Mi zahtevamo, prav gotovo s soglasom vsega jugoslovanskega naroda, da se mora nemudoma vse potrebno ukreniti, da novi, takozvani zasilni vozni red ne bo znova podoben sedaj ob-stoječim voznorednim razmeram. En par vlakov na dan je nesmisel in je mogoče le pri nas v Avstriji, kjer se go-vori potem še nekaj o »urejenih« raz-merah. Vprašamo še enkrat, ali je vred-no kulturne države, da nudi svojemu potujočemu občinstvu, ki pošteno svoje fronke odplačuje, zamazane in polom-ljene vagonne in surove vlakospremno ooble, ki dostikrat ne zna ali noče zna-ti nobene slovenske besede? Mi pravi-mo, da je to škandal, ne pa kultura. Pozivljamo vse uprave, da nemudoma ukrenejo take vozne ređe, da bodo vsaj zveze poštene, saj bo s tem že mnogo pridobljeno.

Naše poslance v »Jugoslovanskem klubu« pa pozivamo, da ukrenejo tudi

tukaj red, saj tako ne sme dalje, ker škoda, ki jo trpe vsi sloji našega nara-da — škoda se veča in veča, u stavi-te jo. Narod pa prosimo, naj prote-stira in vse zaupno naznani klubu na Dunaj, da se bo končno vzpostavil red, da se bodo naši ljudje človeku pri-merno vozili po lastnem svetu. Tacitus.

Naši Čehi.

(Od našega poročevalca.)

V Mariboru, meseca janvrija.

Kdor pride v našo sredo in poseča redno naš Narodni dom, vé dobro za-ono srednjedolgo mizo, za katero se redno vsak večer birajo — naši Čehi. Na steni nad mizo visi črna deska in na-njej napis: »Klub Cechů«. Bolj spodaj je lesen pošni nabiralnik z istim naslo-vom. Včasih je bil nabito poln: mnogo korespondence in do 15, včasih 20 ča-sopisov — dnevniki, tedniki, mesečniki; vse, kar je boljšega češkega tiska. Da-nes je nekam prazno v onem nabiralni-ku. Tudi tu je opaziti, da smo že 42 me-secev v najhujši vojni.

Čez dan naši Čehi bolj poredkoma pohajajo v Narodni dom; tako kot mi, Ni časa — so po uradih, pri vojakih itd. Toda, komaj pride določena večerna ura, pridejo tudi oni: drug za drugim in vsakemu bereš na obrazu dobro voljo. Kaj bi ne? Zopet bo uro ali dve med svojci, govoril v materinskini: o domo-vini, o politiki svojih voditeljev, o na-rodu na sploh in o teh ali onih najnov-ših pojavih v narodu, potem o sebi, o dnevnih potrebah in težavah, kot to že nanese. Zanimivo pa je, kako se govori; tako, da se vidi, da so vsi pri stvari z dušo in srcem: govori eden in drugi ga pazno poslušajo, kajti škoda bi bilo vsa-ke besede, ki bi preslišli.

»Klub Cechů« je bil menda na viška takole leta 1913/14.; mislim, v kolikor prihajajo v pošteve stalno v Mariboru bivajoči Čehi — nevojaki. Zdi se mi, da je štel preko 80 rednih članov. Malo jih je bilo takozvanih »tuhli«, ki bi ne bili prihajali v Narodni dom. Gotovo pa so došli ob izrednih prilikah. Oni poi-mijo tudi tu, daleč od svoje domovine, kaj je narodna zavest. Tega se drže vzgledno za vse druge. Pred vojno so si ustanavljali knjižnico. Imeli so lo-poleg naše »Ljudske knjižnice«, upravljal jo je večinoma dr. Pivko. Knjižnica, če-ravno se je komaj dobro začela razvi-jati, je imela številne zvezke najodličnej-ših čeških književnikov in le prvotne prevode. Po knjigah so vsi par mar-ljivo posegali. Ko je izbruhnila vojna, se je marsikaj izpremenilo in knjižnica je menda precej trpela. Izbruh vojne je imel eno naravno posledico: v par dne-vih se je nabralo v Mariboru zelo mno-go čeških rezervnikov vseh vrst in tu-di mnogo enoletnikov. Kmalu so vedeli, kje se jim je zbirati. Zvedeli so: to je »Narodni dom«; vseeno, ali slovenski ali češki. Koder je Narodni dom — tam je navadno tudi Čeh. In tako smo vsi-h doživeli, da je bilo v Narodnem do-mu kakšne večere več njih kot pa nas.

Zivljenje naših Čehov je v narod-nem oziru ozko zvezano z našim. Ni je slovenske, velike ali male, prireditve, kateri bi Čehi ne prisostvovali. In ni ga menda slovenskega društva, pri ko-jem bi ne bili člani. So med njimi taki, ki so pri vseh; pa teh ni morda malo. In naši Čehi so izborni člani: točni v iz-vrševanju društvenih dolžnosti in — brezprimerno poštrevolne radodarnosti. Koliko so prispevali v teh vojni-kih letih v gmetno dobro naših društev, ve-do naši blaginiki in blaginikarke.

V našem narodno — družabnem živ-ljenju sodelujejo od nekdaj v najodličnej-ši meri. »Sokol« je imel Čeha hlica za načelnika in precejšen del njegovih naj-boljših telovadcev so tvorili češki nje-govi člani. Dramatično društvo je ne-godno rabilo pri svojih prireditvah god-be. Kdo boče gode? Seveda: Čehi. Ustanovili smo »Glasbeno društvo« in imelo je lep, močan orkester. Kdo boče kapelnik, kdo vezbal in poučeval? Se-veda zopet Čehi. Na odru so prezebava-li pri vajah slovenski dišonci in v mali

živorani Čehi pri goslih, basu, bobnu in trobenti, da so vlekli noge krivku in pihali v premazane prste. Pa pride mesec: Čehi gre v žep po denarico in odšleje svojo krono ali pa dve. Mnogo slabe volje je bilo do večera. Večer je dobro uspel in tudi obrazi naših Čehov so jasni in razžarjeni zanosu in zavesti, da je Čehi dosti pripomogel do dobrega uspeha slovenskega večera.

Čehi so demokrati. To vidimo na njih vedno. Morali bi nam Slovencem biti že davno v vzgled in še bolj v posnemanje. Češka miza je bila vedno polna. Visoki uradnik in priprost obrtnik sta sedela eden pri drugem in gledala ter razgovarjala sta se kot enakovredna rojaka. Tam, pri njih, dobra volja in skupnost. Pri nas: dolga miza z izbranim občinstvom, drugi poraztepeni po kotih, tu pa tam po dva pri kakšni mizi, dobra volja: kadar ga je že tretji četrt na varnem. Tako je bilo — nekoč...

Naši Čehi so tudi sicer zelo poštovni. Ne podpirajo le svojih narodnih društev v domovini, od kojih imajo številne diplome, oni podpirajo tudi razna druga naša odlična društva, oziroma organizacije. Omenil sem že Družbo sv. Cirila in Metodja. So njeni pokrovitelji — vsi skupaj, pa tudi marsikaj njihov posameznik. Nadalje podpirajo »Slovensko Matico«, so njeni pokrovitelji vsi, in marsikaj posameznik med njimi. Naša »Dijaška kuhinja« ima v njih svoje dobrošernice in radodarne podpiratelje. Pa nanesa, da treba še za to in še za ono. Stopiš do njih, poprosiš in odpre se radodarna roka kot bi slo za lastne ljudi.

V družabnem življenju so vsi prijazni, ljubeznivi družabniki, mnogi prav odličnih družabnih zmožnosti. Kdor hoče občudovati zdrav človeški humor, ta glej, da pride v njih sredo ali bližino. Zabavaš se z njimi in poleg njih. In kaj bi rekel še o njih narodni zavesti? Saj gre vse kar sem napisal, na njih račun, če pa bi še kaj dostavil, bi dejal: služiti morajo nam vsem v posnemanju vreden vzgled. In s tem hočem o njih reči v tem oziru — prav vse.

Se bi lahko govorilo o njih. Raje kedaj kasneje. Za danes sem jih hotel samo nekoliko predstaviti našim ljudem, da spoznajo, kakšni in kako vestni sorodniki naši so — tudi v vsakdanjem našem življenju tu gori na štajerski narodni meji...

At' žijou Češi!

Kaj je pravi vzrok draginje?

Na to vprašanje odgovarja glavni tajnik »Avstro - ogrske banke« Friderik pl. Schmid v listu »Österreichische Volkszeitung« tako - le:

»Često se zatrjuje, da ni vzrok vladajoči splošni draginji toliko prekomerno pomnoženje papirnatega denarja, kakor predvsem nedostajanje blaga, ki je nastalo tekom vojne in ki še danes neprestano narašča. Seveda je nesporno, da so cene raznega blaga tako neznanjsko poskočile, deloma tudi radi tega, ker je zmanjkalo dotičnih blagovnih zalog. Toda pripomniti je, da nam gotovih vrst blaga absolutno ne primanjkuje, nasprotno jih imamo celo v izobilju. Vzemimo na primer sadno in vinsko letino. Sadna letina preteklega jeseni je bila izredno ugodna, takisto je bilo tudi vina toliko in bilo je tudi tako izborne kakovosti, kakor se to dogaja jedva trikrat ali štirikrat v stoletju. O kakem pomanjkanju sadja in vina se torej čisto gotovo ne da govoriti in vendar so cene sadja pregrešno visoke, vino pa je tako drago, da se človek naravnost prestraši, ko sliši, koliko se zahteva za hektoliter na debelo, za liter na drobno.

Zato pravim: Ako hočemo draginjo, pod katero zlasti trpi srednji stan, resno omejiti, moramo v prvi vrsti skrbeti za to, da se reducira preko mere naraslo število papirnatega denarja.

Ako poplača država svoje dolgevo notni banki (Avstro - ogrski banki), se bo promet z bankovci sam po sebi omejil, množina papirnatega denarja bo zopet odgovarjala dejanskim potrebam prebivalstva in cene blaga in živil bodo sorazmerno zopet padle. Povsem naravno seveda pa je, da te cene ne morejo pasti na ono nižino, na kateri so bile pred vojno. Višji davki in druga bremena, ki jih je vlada naložila državljanom med vojno, vse to vpliva neugodno na blagovne cene, zato bodo le - te še vedno dokaj visoke.

Država lahko svoj dolg pri banki poplača na ta način, da izda nove rente, ki bodo v izjemno prav gotovo lahko našle mnogo odjemalcev. Samo pravično in priporočljivo je, ako prevladno izdajo takozvanih večjih ali šele po dolgem času odplačljivih rent izdatke sedanje vojne vsaj deloma na bodočo pokolenja, za katerih blagor in dobrobit se je v prvi vrsti začela in se sedaj nadaljuje ta vojna.

Vendar pa ni misliti na to, da bi bilo mogoče vse vojne stroške popolnoma naložiti na ramena bodočih rodov. Dosedaj znaša dolg obeh državnih polovic Avstro - ogrski banki nad 17 milijard kron. To ogromno vsoto v renatih vreči v najkrajšem času na trg, je docela nemogoče, najmanj pa v času, ko se mora že računati z ogromnimi zahtevami, ki so v zvezi s prehodom k mirnemu gospodarstvu. Ne bo nam torej preostalo ničesar drugega, kakor da polagoma srenenemo del državnih dolgov, kontrahiranih pri banki, v kupo, drugi del teh dolgov pa sren-

vimo s sveta na ta način, da vlada odredi takojšnjo in splošno oddajo premoženja, ki se naj uporabi izključno v odplačilo terjatev Avstro - ogrske banke. Povsem umljivo je, da se bo morala takšna premoženjska oddaja gibanj v zelo pametnih mejah in bi se nikakor ne smela spremeniti v konfiskacijo državljanskega premoženja, o čemer, žal, sanjajo že marsikateri zagrizeni fiskalisti, katerih ideal je že dolgo zaplemba zasebnega premoženja.

Generalni tajnik Avstro - ogrske banke je torej mnenja: 1. da je draginja v veliki meri zakrivilo dejstvo, da se je natisnilo preveč bankovcev, to je papirnatega denarja, za katerega ni kritja v zlatu in 2. da bo vlada morala prej ali slej odrediti delno oddajo zasebnega imetja v državne svrhe, da se s tem izogne državnemu gromotnemu ustroju sicer grozeča nevarnost.

Notranji minister grof Toppenburg o mirovni pogajanjih.

Dunaj, 18. januarja. Proračunski odsek se je tudi danes predvsem bavil z mirovnimi vprašanji.

Poslanec Seitz (soc. dem.) je izjavil, da smatra večeršnjo izjavo ministrskega predsednika za nezadostno. Socialni demokrati zaupajo grofu Czerninu. Bojijo pa se, da mu bo zmanjkalo sile, premagati odpor nemških konservativcev, junkerjev in anekšionistov. Pomiriti nas more danes le eno: Zagotovitev, da bodo pogajanja v Brestu Litovskem čim naprejše končana.

Notranji minister grof Toppenburg zagotavlja, da se vlada zaveda resnega trenutka. Žal, nimam čast poznati gosp. Trockega. Vem le toliko o njem, kar pripovedujejo gospodje socialni demokrati in časopisi. Zato pa dobro poznam grofa Czernina. Iz polnega prepričanja pravim, da sta si grof Czernin in Trocki zelo podobna in da baš ta podobnost jamči, da bodo pogajanja v Brestu Litovskem dobro napredovala. Ako pravite, da bi se gosp. Trocki niti za trenutek ne pomislil iti zopet kot mornariški valenec v svet, ali končati kot vjetnik ali morda še huje, potem velja, to vam lahko rečem, isto o grofu Czerninu. Grof Czernin je človek, ki od svojega prepričanja ne popusti niti za ped in če bi izgubil službo in postal berač. To mu je vseno. On je eden najkonsekventnejših značajev, kar sem jih srečal. Grof Czernin je torej mož, kateremu smemo zaupati in zato je naša dolžnost, da mu pomagamo. Nikdo si ne želi miru iskrenejše, nego grof Czernin. Prepričan sem, da sploh ne bo pripustil, da bi se mirovna pogajanja ponesrečila, ako se naravno ne postavijo čisto nemogoče zahteve. Toda te nemogoče zahteve se ne bodo stavile. Saj ne smemo pozabiti, da sta si monarhija in Rusija složne v tem, da hočeta mir. Kako bi se potem mogel mir ponesrečiti? Treba je, da se z Rusi sporazumemo samo glede poti, po kateri moramo hoditi. Zavlačevali pogajanj ne bomo. Grof Czernin ve natanko, da je najhitrejši sklep miru, kakor hitro le mogoče, ravno tako v interesu Avstrije kakor v interesu Rusije. Ako pričinate dvomiti o Czerninovi sili, morate pomisliti, da se stavlja pogajanjem nasproti prav posebne težkoče. Pogajanja se vršijo pri odprtih durih. Ali je bil že kdaj sklenjen mir, ki je odgovarjal željam vseh strank? Razumljivo je torej, da se javna pogajanja kritizirajo. Mi vsi, ki hočemo mir, pa smo dolžni grofa Czernina tako podpirati, da bo mogla vlada le dvoje storiti: Izjaviti, da je njena mirovna volja brezobzirno iskrena in nadalje, da naj ljudstvo in njega časopisje tako vpliva na potek pogajanj, da bo zaupanje, ki ga potrebuje mirovni delegat, prišlo tudi do izraza in da mu ne bodo spodkopana tla, na katerih mora stati, da doseže pri mirovnih pogajanjih to, čemur se v avstrijskem interesu ne more odreči.

Poslanec Kadlčak je interpeliral ministra radi ostrega napada »Freidenblatt« na ministrskega predsednika. Čez, več kot čudno je, da organ zunanjega ministrstva tako ostentativno napada vlado. Notranji minister Toppenburg je izjavil, da pravzaprav ne ve, ali je »Freidenblatt« vladni list ali ne. Po večeršnjem napadu soditi, »Freidenblatt« ni vladni organ. (Veselo.) Prihodnja seja jutri.

Mirovna konferenca odgodena do 29. t. m.

Dunaj, 19. januarja. (Kor. urad.) Iz Bresta Litovskega poročajo dne 18. januarja: Razgovori komisije za ureditev političnih in teritorialnih vprašanj so se danes dopoldne in popoldne nadaljevali. Glede vprašanja povratka beguncev, o katerem se je govorilo že v zadnji seji, je izjavil državni tajnik dr. v. Kühlmann, da so centralne države v principu zadovoljne, da se te osebe vrnejo ter da se praktična izvedba tega repatriiranja najbolje prenese na ono komisijo, ki se bavi s imenoma civilnih vjetnikov. Na

vprašanje von Kühlmanna, ali bo ruski vladi mogoče, podati onim, ki pridejo v pošto, dokazne listine, da so pred begom živeli v onih pokrajinah, je odgovoril g. Trocki, da so ti begunci in evakuiranci zbrani v Rusiji v skupinah po deželah in da je dana njih civilnim organom brez dvoma možnost, podati ta dokaz.

Ker je bila ta točka s tem zadovoljivo rešena, je prešla komisija na razgovor o vprašanju, kako naj se vrši glasovanje o državnih prihodnostih onih zasedenih pokrajin, kateri priznava Rusija pravico samoodločbe. Z nemške strani se je opozarjalo, da od ruske delegacije za to predlagani referendum ne odgovarja duševnemu razvoju prebivalstva teh pokrajin in da bi bilo pravilneje, dopolniti in razširiti v onih teritorialih obstoječe korporacije zastopnikov z volitvami na široki podlagi, da bi jih bilo mogoče resnično smatrati za zastopstvo vsega prebivalstva.

Temu nasproti je pripomnil Trocki, da ruska delegacija ni istega mnenja o kulturnem nivoju v pošto prihajajočega prebivalstva in da vzdržava svoj predlog, da naj referendum odloči o bodočnosti teh dežel.

V odgovoru na to je von Kühlmann iznova opozoril na stremeljenje centralnih držav, dati širokim slojem prebivalstva teh pokrajin vedno večji vpliv na politiko. Ono, kar se mora brezpogojno vzdržati, je red v času prehoda, kar se mora preprečiti, je razširjenje revolucije na te pokrajine, ki so itak že dosti trpele vsled vojne.

Nadaljeje razmotrivanje tega vprašanja se je nato odložilo ter je prešla komisija v razgovor o obsegu onih pokrajin, ki jih je šele v poznejšem času izprazniti, ker jim je pridržana odločitev o njih državni bodočnosti.

Na poziv predsednika je nato predložil general Hoffmann karto, ki obsega podrobnosti za pokrajino med Vzhodnim morjem in Brestom Litovskim. Na pripombo, da južno od Bresta Litovskega ležijo teritoriji na tej karti niso upoštevani, ker se glede njih vrše pogajanja z ukrajinsko delegacijo, se je čutil g. Trocki primoranega, podati to - le protizjavo.

Kakor sem že dvakrat pripomnil, in sicer povodom priznanja ukrajinske delegacije, proces samoodločbe Ukrajine še ni dospel tako daleč, da bi se smelo smatrati za rešeno vprašanje meje med nami in novo republiko. Če takrat sem opozoril, da to ne bo imelo za posledico nikakršnih težkoč za pogajanja, ker po naših principih določa mejo volja širokih mas prebivalstva, ki so na tem interesirani, in v vsakem posameznem slučaju bi bilo treba sporazuma med nami in ukrajinsko delegacijo. To se nanaša naravno tudi v polnem obsegu na pokrajino južno od Bresta Litovskega.

V zvezi s tem je spravil predsednik avstrijske delegacije na razgovor tema o pokrajinah zasedenih od avstro - ogrskih čet ter je zaprosil predsednika ruske delegacije za pojasnilo, ali naj se tozadevna pogajanja vrše s petrogradsko vlado, ali pa, kakor to veli ukrajinska delegacija, samo z ukrajinsko delegacijo.

Tudi na to je odgovoril g. Trocki, da ukrajinski delegaciji enostranskega in samostojnega obravnavanja tega vprašanja ne more priznati, niti si je grof Czernin pridržal razgovor o tem vprašanju do časa, ko se bo razjasnilo vprašanje o meji med rusko in ukrajinsko delegacijo, kar je pričakovati v najkrajšem času.

Tekom dopoldanskega razgovora je zaprosil državni tajnik v. Kühlmann za pojasnilo o razmerah v Kavkaziji namreč petrogradski vladi. Nato je podal g. Trocki to - le pojasnilo:

»Kavkaška armada stoji v polnem obsegu pod poveljstvom predstojnikov, ki so vdani sovjetu ljudskih komisarjev. To se mi je pred kratkim, nekako pred dvema tednoma na splošnem kongresu delegatov fronte v Kavkaziji potrdilo.

Na nadaljeje vprašanje g. v. Kühlmanna ali se bo vlada ljudskih komisarjev bavila z zahtevo Alandskih otokov ali pa je za mednarodno obravnavanje tega vprašanja pristojna finska republika, je podal g. Trocki to - le izjavo:

»Izvršena proklamacija državne neodvisnosti dosedaj ni povzročila nobene izpremembe v vprašanju Alandskih otokov.

Izjavo o merituu tega vprašanja si je g. Trocki pridržal.

Koncem popoldanske seje je izjavil g. Trocki, da je iz notranje političnih vzrokov prisiljen odpotovati za en teden v Petrograd. Ker je komisija v svojih razpravah glede predmetov, o katerih se morajo vršiti pogajanja, dospela do detajlov, predlaga, da naj se posvetovanja te komisije odgode do 29. januarja. Z njegovim odpotovanjem preide vodstvo ruske delegacije na g. Joffa. Centralne države so to izjavo vzele na znanje ter izrazile upanje, da se bo po povratku g. Trockega dosegel popoln sporazum.

Dunaj, 19. januarja. (Kor. urad.) Iz Bresta Litovskega poročajo dne 18. januarja: Prvi delegat Rusije g. Trocki se je danes ponoči odpravil v Petrograd. Ostali člani ruske delegacije in vse osebe te delegacije je ostalo v Brestu Litovskem.

SPOR MED TROCKIM IN LJENINOM?

Stockholm, 18. januarja. Spor, ki se je pojavil že nekaj časa med člani

sovjeta ljudskih komisarjev, je dozorel sedaj skoraj do preloma. Ljenu je nezadovoljen z vplivom in naziranjem Trockega. Zagrizenoma teoretiku Ljenu je bil Trocki, ki je kolikor toliko računal s praktično možnim, že dolgo na poti. Trocki se je namreč resno upiral Ljenuvemu socializiranju ruskih privatnih bank, diletantičnemu načrtu, ki ga je izdelal neki dijak z imenom Brilliant, in ki grozi uničiti vse narodno gospodarstvo Rusije; Trocki se je upiral tudi izročitvi ruske industrije delavcem, zatvoritvi tovarov in drugim takim eksperimentom. Pogajanja v Brestu Litovskem so pa povzročila popoln razdor. Solidaričen z Ljenuom je pravzaprav samo Križenko, ki še vedno ne more prebrati, da ga niso pritegnili k pogajanjem o premirju in miru. Prejšnjo sredo se je šel Ljenu baje odpotiti na Finsko, ni se pa vrnil, in tudi ni izključeno, da bo odpotičnik sledil odstop.

ATENTAT NA LJENINA.

Milan, 18. januarja. Iz Petrograda poročajo, da je atentat na Ljenu izvršila neka ženska, ki je takoj nato izginila. Ljenu ni bil zadet. Boljševiki so molčali o atentatu, ker čutijo, da je bil atentat le predhodnik mogočnega gibanja petrogradskih socialnih revolucionarjev proti boljševikom.

Kupčija na ruski fronti.

Dunaj, 18. januarja. Desorganizacija ruskih frontnih čet se zopet huje širi. Sklep vlade, da nadaljnji letniški ne odpušči, je povzročil veliko nevoljo. Več polkov je na lastno pest zapustilo fronto, se polastilo železnice ter odpeljalo v zaledje. Moštvo na fronti prodaja tudi orožje, puške, strojne puške, opremo in konje, oziroma zamenja te predmete za industrijsko blago. Kupčija na fronti je zelo živahna zlasti v Hovlu, ker jo podpirajo naše oblasti in valed privatne inicijative. Blago pa se samo izmenjava. Le redko sprejemajo Rusi tuden denar. Proti jeklenim izdelkom, galanterijskemu blagu in proti perilu dobavljajo Rusi moko, maslo, maslo in sočivo. Iz razgovorov je posneti, da so Rusi prepričani, da ne bo več prišlo do bojev. Te razmere v ruski armadi ojačujejo našo pozicijo pri mirovnih pogajanjih ter so dokaz, da se doktrinarstvo Trockega ne more več opirati na realno moč.

Angleški delavci Trockemu.

Bern, 18. januarja. (Kor. urad.) »Manchester Guardian« prinaša brez datuma brzojavko, ki se glasi tako: Independent Labour Party Trockemu: Ko sta Lloyd George in Wilson, kakor tudi zastopniki centralnih držav sprejeli vašo formulo: »Nobenih aneksij in nobenih indeminacij« in ker mislimo, da je uporaba tega načela mogoča samo na plenarni konferenci, izražamo svoje privoljenje, da se nemudoma udeležimo pogajanj za splošni mir. S srcem smo z vami v vašem velikem delu za internacionalizem.

Boji proti boljševikom.

Amsterdam, 17. januarja. (Kor. urad.) Reuter iz Petrograda: Listi poročajo, da je v Odesi prišlo do puščičnih bojev med ukrajinskimi četami in boljševičskimi pomorščaki. Ukrajinci imajo zasedeno gledališče in pripravljene strojne puške. Boji se je polagoma razširil na vse mesto. Voditelj Rednih gard je bil smrtno ranjen. Križarka »Sinope« in nekaj bojnih ladij je priplulo pred mesto in začelo Odeso bombardirati. Zatrjuje se, da so boljševiki razdejali arsenal.

Stockholm, 18. januarja. (Kor. urad.) V tukajšnjih boljševičskih krogih zatrjujejo, da bo Trocki ta teden dospel iz Bresta Litovskega v Petrograd, da se razgovori s ostalimi ljudskimi komisariji glede položaja in zaradi sestanka konstituantne.

Maksim Gorkij o ruskem socialističnem gibanju.

V »Novi Žizni« je objavil Maksim Gorkij svoja naziranja o sedanjem gibanju v Rusiji. Gorkij pravi v tem članku:

Pred nedolgo so mi očitali, da sem se Nemcem prodal in da »izdajam Rusijo«; sedaj pravijo, da sem se prodal kadekemu in da »izdajam delavsko stvar«.

Ta očitanja me ne žalijo, niti me ne vznemirjajo. Samo nevesele in malo laska, ve misli mi povzročajo o čustvih obtožbe: Ljenu in o njih socialni samozavesti.

Cujete, gospoda moja, ali si ne meče, te morda vse prelahko v obraz vsa ta umazana očitanja izdajstva, nezvestoba, moralne nezanejalivosti? Če bi vam verjeli, potem bi bila vsa Rusija polna ljudi, katerim je mar samo ena skrb, da prodajo deželo in izdajo drugega!

... Če tako brezskrbno dolžite drug drugega nezvestobe, nesebičnosti, zahrbtnosti, potem si predstavljate vso Rusijo kot deželo, kjer žive sami nepošteni in podli ljudje. In vi ste vendar sami Rusi!

Kakor vidite, je zelo zanimivo, pa še bolj nevarno, kar bi mogli oni, ki igrajo to umazano igro polagoma in izpodetka ne, opazeno končno domnevati, da je Rusija v resnici dežela polna nepoštenih in podkupljivih ljudi, in da torej tudi mi nismo sle, bejli, kakor drugi!

Mislite si: Našo revolucijo dela sedaj japonaki, sedaj nemški denar, protirevolucija pa denar kadetov in Angležev. Kje je potem naša toliko slavljena vestnost, kje naš idealizem, kje naše junaške pravice o poštenih boritvah za svobodo, kje naš donkizotizem in vse druge dobre lastnosti ruskega naroda, ki jih je ruska literatura tako glasno opevala.

Ali je vse to laž?

Ali ne razumete, če drug drugemu očitate podlost, da obtožujete sebe samega in ves narod?

... Zdi se mi, da pišem dosti razumljivo, tako, da mi ne more noben preveščen delavec očitati »izdajstva stvari proletarijata«. Smatram delavski razred za mogoče, no kulturno silo v naši temni deželi muzikov in želim s celega srca, da se ruske delavstvo dvigne in razvije. Opetovano sem izjavil, da je industrija eden glavnih temeljev kulture, da je razvoj industrije potreben za rešitev dežele v svrhu njene evroprizjacija, da tovarniški delavec ni samo fizična, marveč tudi duševna sila, ne samo izvršitelj tuje volje, marveč tudi človek, ki spravi do veljave svojo lastno voljo in svoja lastna duha. Ni toliko odvisno od elementarnih ali naravnih, take kmet čigar težko delo je nevidno, ne zapuša nobenih sledov, vse kar kmet pridelata preda in po-

vlja. Zemlja popolnoma absorbira njegovo energijo, dočim ostane delo delavca na zemlji, je kralj in pripomoček, da se sila narave vedno bolj postavlja v službo interesa človeštva.

V tem razloku udeležitve dela kore, nini globoki razloček med duhom kmeta in delavca in jaz smatram prosvitlenega delavca kot aristokrata demokracije.

To je aristokracija v demokraciji. — To je vloga delavca v naši deželi muzikov. Tako se mora čutiti delavec. Žal se ne čuti takega. Jazno je, kako visoko cenim vlogo delavskega razreda v razvoju kulture Rusije, in nobenega vzroka nimam, da bi izpremenil to stališče. Poleg tega: V meni ljubezen do delavnega moža čustva krvnega sorodstva z njim in spoštovanje pred njegovim velikim delom in končno: Jaz ljubim Rusijo!

Ljudski komisariji se zaničujejo smeh. Ujajo. To je samo ob sebi umetno. To mi ne bo zadalo smrti. Jaz ljubim Rusijo v mukah in skrbih ter ljubim ruski narod. Mi Rusi smo narod, ki še ni svobodno delal, ki še ni imel možnosti razviti vse svoje moči in sposobnosti. In če mislim na to, da nam daje revolucija možnost svobodnega dela, vsestranskega veselja do ustvarjanja, se mi polni srce z velikim upanjem in veseljem, celo v teh prokletih dnevih, ki so oskrunjeni a krvjo in alkoholom.

Od tod pričena črta, na kateri ne, spravljivo hodi drugo pot kakor nora delovanje ljudskih komisarjev.

Maksimalizem v idejah smatram za zelo koristen za brezbrezno rusko dušo. On mora ustvariti v njej velike in smeje pot, trebe tako potrebno pripravljenost in aktivnost, on mora pospešiti v tej leni duši inicijativo in sploh ji mora dati obliko in življenje.

Toda praktični maksimalizem anarho, komunistov in fantazov iz Smolnega inštituta je poguben za Rusijo in pred vsem za ruski delavski razred.

Ljudski komisariji amatirajo Rusijo kot poskusni material, ruski narod je za nje, kakor je konj za učene bakteriole, ki vcepjo konju tifus, da naj ustvari v svoji krvi limfo proti tifusu. Ravno tako brutalen in že vnaprej obupen poskus delajo komisariji z ruskim narodom, ne da bi pomislili, da ta mučen in napol sestradani konj lahko pogine.

Reformatorji iz Smolnega inštituta se ne brigajo za Rusijo. Hladnokrvno žrtvujejo Rusijo v imenu svojih sanj o svetovni in evropski revoluciji. V sedanjih pogojih ruske eksistence za socialno revolucijo ni prostora, ker je nemogoče izpremeniti od danes na jutri 85% kmetiškega prebivalstva v deželi v socialiste, ker ni mogoče izpremeniti v socialiste prebivalstva, od katerega je poleg tega več 10 milijonov nemodskih tuljodcev. Valed tega norega poskusa bo trpel predvsem delavski razred kot avantgarda revolucije bo v državljani, aki vojni izpostavljeni kot prvi uničeni. Če pa bo delavski razred poražen in decimiran, bodo najboljše moči in upanje dežele uničene.

Zato pravim in obračun se do delavcev, ki se zavedajo svojega kulturnega pomena za deželo: politično prosvitljeni proletarci si mora kritično premisliti svoje utališče napram vladi ljudskih komisarjev in si mora ogledati v svojo pozornost njih socialno delanje in nehanje.

Moje mnenje pa je to: Ljudski komisariji izpodkopujejo in uničujejo delavski razred Rusije ter gromadijo strahno in nesmiselne komplikacije pred delavskim gibanjem. Oni nečejo, da bi se veljali zakoni pameti ter ustvarjajo na ta način neizrečeno težke pogoje za vse bodoče delo proletarijata in za ves napredek dežele.

Meni je vse eno, kako me bodo imenovali zaradi mojega mnenja v vladi ekipe, rimentatorji in fantazov, nasprotno pa mi ni vse eno usoda delavskega razreda in Rusije.

In dokler bom mogel bom zabijaval ruskemu proletariatu:

Vodijo te v pogubo! Izrabljajo te kot material za nečloveški poskus V obeh tvojih voditeljev še vedno nisi človek!

Stavke.

Dunajski listi prenehali izhajati.

Najvažnejši dogodek večeršnjega dne je strajk stavcev in tehničnega osebja v dunajskih tiskarnah, kjer izhajajo listi. Večera popoldne je kot zadnji večernik izšla popoldanska izdaja »Neue Freie Presse«, pozneje izhajajoči listi: »Zeit«, »Abend«, »Sechshundertblatt«, »Achtuhrlblatt« pa že niso mogli več iziti. Danes jutraj ni izšel menda nobeden dunajski dnevnik, izvzemši uradno »Wiener Zeitung«, ki se tiska v c. k. državni tiskarni. Med upravami listov in tiskarnskim osebjem se vrši pogajanja, naj bi se delo v tiskarnah, kjer se tiskajo časopisi, zopet pričelo tako, da bi mogli nedeljski listi še zopet iziti. Dosedaj ni znano, ali so se ta pogajanja posrečila ali ne.

Stavke v drugih dunajskih obratih so se večer 18. januarja prav znatno razširile. Stavkačim so se pridružili tudi delavci manjših obratov. Prišlo je tudi do demonstracije kakih 500 delavcev pred uredištvom strupeno anekšionistične »Reichspost«, kjer je morala cele nastopiti policija. Tudi v drugih mestih se stavka vedno bolj širi.

Dopoldne se je vršilo pod predsedstvom poslanca Friedmanna posvetovanje nad 100 dunajskih delavskih zastopnikov in številnih podjetnikov. Zborovanja sta se udeležila tudi poslanca dr. Renner in Breitschneider ter načelnik dunajskega delavskega konsumnega društva Eldersch. Minister gm. Höfer je podobno orisal prehranjevalne razmere.

Kakor poroča »N. Wr. Tagblatt«, dunajsko delavstvo tekmo svojih razgovorov formuliralo svoje zahteve takole: izdelanje prehranjevalnega gospodarskega načrta na Dunaju, izpolnitev prehranjevalnega urada v ministrstvu v svrhu enakomernih razdelitve na producente in konsumente, izprememba komunalne uprave, zahteva delavskega po miru.

Tudi v Gradcu se stavka vedno bolj širi, tako da počiva tudi tam že v večini obratov delo. Enako poročajo iz Donawitz, Kalsdorfa, Weiza, Knittelfeld itd. Splošno se širi stavka v vseh kronovinah.

Tudi v Lincu so ustavili delo delavci državnoželezniških delavnic, ladjdelnice, tovarne Kraus za lokomotive, tovarne Pesselt za stroje, tovarne Bukowsky za žice, akcijske predilnice in drugih manjših tovarov.

V Krakovu se vrše že od ponedeljka sem demonstracije. Tudi tu je dal prehranjevalna mizerija neposredni povod za stavke. V raznih delih mesta so se na steno

Kakor smo izvedeli, je kranjski deželni odbor v oni zadnji seji sklenil, da organizirajo po celi deželi v občinah posebne »aprovizacijske odbore«, katere naj dežela tudi gmotno podpira. V to svrhu je deželni odbor odobril kredit 300.000 kron. Večina je pooblastila deželnega glavarja, da razpolaga s tem kreditom po lastnem prevodku. Kakor v podučnih krogih govore, se je to razpolaganje že prišlo. G. deželni glavar doli ta deželni denar ne aprovizacijskim odborom, temveč pooblaščenim somišljenikom: v tej občini g. župnika, v oni g. kaplana, v tretji g. učitelju, v četrti g. županu. Seveda kot gmotno podporo za aprovizacijske akcije, s katero naj spoštovani prejemniki razpolagajo sopro po »lastnem prevodku«. Za ta prevodek je zdel deželni glavar nekako posebno navodilo. Pisal je namreč svojim pristojnim, da bi bilo priporočljivo, imenovati za aprovizacijske odbore po občinah posebne teistične in mi

bi pa svojega posla — seveda, pravi g. dež. glavar — ne opravljali brez plačila. Iz teh kratkih podatkov je razvidno, da gre pri najnovejši aprovi- zacijski akciji deželnega odbora, ozi- roma deželnega glavarja za naravnost neverjeten politični švindl. Ogromna vsota 300.000 kron ni nič drugega, ka- kor agitacijski fond za Susteršičevo »Kmečko stranko«, s pomočjo katerega si dr. Susteršič organizira po- sebno četo takorekoč fiks- no nameščenih agitatorjev na stroške dežele Kranjske!

Ni manj originalna je zadeva, o kateri smo že enkrat poročali. Večina deželnega odbora je nedavno izročila Zadrugi centrali 300.000 kron, da se iz tega denarja podprejo »slabotne« posojilnice. Večina deželnega odbora je rekla, da se naj vzame ta denar za »ar- rancijskega fonda«. M. ravnotako radovedni, katere posojilni- ce smatra deželni odbor za posebno »slabotne«, kakor smo radovedni, kje se nahaja imenovani garan- cijski fond in koliko znaša. Svoj čas je Ljudska posojilnica res iz- ročila na podlagi posebnega dogovora deželnemu odboru 150.000 kron za ne- kak zadrugi garantirani fond, toda to je bilo vse. In povrh je Ljudska posojil- nica ta denar medtem že zahte- vala nazaj, ker dotični dogovor ni bil uveljavljen.

300.000 kron in 300.000 kron, to je prav lepa osnovna glavica za razme- roma vendarje precej skromno dr. Su- steršičevo politično podjetje. Slovenski javnosti izročamo te kratke podatke o političnem gospodarstvu deželnega glavarja, ki kratkoma rekvirira v deželnih blaginjah sredstva za svojo protinarodno politiko, v pretres in pre- sojo. Quousque tandem?

Politične vesti.

== Pozdrav predsednika Jugoslo- vanskega kluba Istri. Hrvatski listi ob- javljajo sledeči božični pozdrav pred- sednika J. kl. Istri: Izmed vseh točk naše prostrane domovine so nam naj- bolj na srcu mejni kraji, ki bi nam jih hotel sosed odvzeti. In zopet med njimi so nam posebno važni oni, ki grejo na naše morje. Lega naše domovine je srečna, v kolikor oklepa ravno oni del Jadrana, ki ima največjo važnost. Rav- na to okolnost pa je, ki našemu narodu poraja toliko zavistnih protivnikov, ki v svojem imperijalističnem nagonu se- gajo po naši sveti stari lastnini. Za našo obal se oglašajo razven domačinov še troje reflektantov iz osadja, oziroma z nasprotnega brega. V tem nasprotova- nju interesov vedno živahnije vzcvita in zmaguje ideja pravičnosti. Dajte zemljo tistemu, ki na nji biva izza ste- letij! Dajte narodu, ki je to zemljo iz- trgal nerodovitosti, moč na njej! Če se prepusti Istri onemu narodu, ki je tam v znoju in krvi gospodaril, izkaže se čast pravici, ki velevala, naj vsak na- rod bode odslej gospodar svoje zemlje in svoje usode. Težko nosi naš žilavi rod v Istri pezo vojskega bremena; a ne obupuje. Domovina misli na to živo vejo našega celokupnega naroda in ne bo dovolila, da zamre. V našem pravič- nem programu, v ideji samoodločitve naroda je spas tudi za trpečo, a zato tem bolj nam milo Istro. — V Mariboru, 8. Božiču 1917. — Dr. Korošec.

== Beljaški »Volkstag« in jugoslo- vanska deklaracija. Iz Grada nam pi- šijo: K temu piše »Grazer Volksblatt« dne 15. t. m. v svojem večerniku: Na celovškem »Volkstagu« je bila sprejeta resolucija, ki vsebuje: Napram jugoslo- vanskim težnjam načelno odklonitev vseh namer, ki stremijo po odcepitvi dežel ali delov dežel in ki bi na ta na- čin enomogočale svoboden razvoj ne- mštva, oziroma mu zabranjevale pro- sto pot do Jadranskega morja, posebno do Trsta, ali oboje otežkočale. — List dostavlja: Če pa nameravajo Jugoslo- vanci tako priklopiti svoje države k monarhiji, ne da bi to pot zaprli ali obožili, ali bodo potem dali zastopniki koroškega »Volksrata« svoje privolnje- nje k ustanovitvi jugoslovanskega drža- ve? V tej spretni formulaciji tiči želja, naj bi Jugoslovanci stali predlog, ki bi se oziral na nemško zahtevo. Zdi se nam, da je poslanec dr. Ravnihar na svojem nedeljskem shodu v Ljubljani po- polnoma zadostno označil slovensko, oziroma jugoslovansko stališče glede Trsta. Nam se zdi, da je graški list ne- koliko preoptimističen in da si ne raz- laha »Volkstagu« resolucije, kot so si jo tolmačili beljaški zborovalci. Bomo videli. Sicer pa ena lastovka ne prinese pomladi.

== Svetli trenutki. V splošni pojmski omeglitvi nemško-nacionalne politike se včasih pojavljajo kakšni svetli trenutki. Takšnega je doživela graška »Tages- post« v nedeljo 13. januarja, ko je za- pisala te le besede: »Stara Avstrija ne zadostuje več potrebam novega časa; ni si moči misliti, da bi staro narodnostno mizerijo vlekli s seboj v bodočnost; ne- mogoče se nam danes dozdeva, da bi stari prepri ovekovečili v raznih zastop- nih in z bolečim gnojnim tvorom živeli v bodočnosti; nemogoče je zaradi tega, ker vsi potrebujemo zdravo in močno Avstrijo, če sploh hočemo ostati na sve- tu, če se naj zacelijo hude rane, ki jih je vojna vsekala največ narodom te dr- žave, in če naj vršimo svetovno gospo- darstvo, ki bo vsaj deloma sposobno za konkurenco. To se razume samoposebi in to si more povedati vsak. Vprašanje pa je, kakšno stališče naj v bodoče za- vzema nemška politika, ki si vedno pri- pisuje največjo odgovornost za propad ali propad države. Močno konservativ- no razpoloženje, ki se dostikrat ne da razlikovati od okornosti, nerado vidi punt staroprivajenih in priljubljenih mis- li, v katerih je nemški Avstrijec živel desetletja, in če je tudi vedno imel vzrok za pritožbo in se je tudi znal pri- toževati, vendar iz tega ni izvajal posled- die ter se ni kot manjšina po številu nanovo orientiral napram državi in drug jezik govorečim narodom. Klje po no- vi podlagi naše narodne politike je dan- es že star, dokaz, da je že dolgo aktu- elen, toda tako bridko kot danes, ko nas drugi hočejo prehiteti, še nismo čutili njegove brezplodnosti. In vendar je tre- ba ta klje obnoviti vedno iznova in dan- es glasneje kakor kdaj prej. S stariimi frazami iz devetdesetih let preteklega stoletja ne pridemo niti korak naprej, z zastarelimi gesli se v letu 1918. ne da delati nemška politika... Eno pa je po- trebno pred vsakim programom: to je seveda najtežje in se glasi: da se na- učimo drugače (Umlernen)!«

== Demisijska lista civilnega kabineta nemškega cesarja. Šef civilnega kabi- neta nemškega cesarja v. Valentini je od- stopil. Cesarju je zvečer poročal že novi šef dosedanj višji predsednik v. Berg.

== Program italijanskih socialistov. »Avanti« poroča, da je italijanska soci- jalistična zborniška frakcija razpravljala o položaju in sprejela resolucijo, ki označa notranjo politiko Orlandovega kabineta za reakcionarno, strankarsko in antiproletarično, ki hoče sklicanje po- slanske zbornice pred začetkom pariške konference, da pokaže zbornica svojo voljo za mirovno politiko, da odobre postopanje ruskih revolucionarcev in izrečejo, da govori Lloyd George in Wilsona zahtevajo v novem tonu libe- ralna načela za bodočo družbo narodov ali da na strani entente se še vedno ni- so otresli imperijalističnega bojnega du- ha. Nadalje povdarja resolucija, da ob- stoje pri ententi stremiljenja, ki postavi- ljajo v prvo vrsto teritorialna vpraša- nja in politična kakor razsodišče, plebis- cit, razoroženje in združenje narodov kot podlago za trajno mirno skupno živ- ljenje. Socialisti zahtevajo pristop na mednarodno konferenco in pozivajo vla- de za točen opis vojnih ciljev in ener- gično bojno delovanje za mir.

== Krški program. Mnogo se je go- vorilo in pisalo o krškem programu, ki so ga postavili dne 20. julija 1917 mini- strski predsednik Pašič ter jugoslovanski komitej pod predsedstvom Ante Trumbića na Kriu. »Hrvatski Dnevnik« objavlja sedaj avtentično besedilo te de- klaracije, ki se glasi: Na konferenci, na kateri so se sestali člani prejšnje (srbs- ke) koalicijske vlade, sedanje vlade ter zastopniki londonskega jugoslovanske- ga komiteja, ki so dosedaj vodili skup- no akcijo ter s sodelovanjem predsedni- ka srbske narodne skupščine, so bile izmenjane misli in pretresena vsa vpra- šanja, ki se tičejo organizacije in živ- ljenja Srbov, Hrvatov in Slovencev v njih bodoči skupni državi. Srečni smo, da moremo konstatirati, da je tudi to pot prišlo med člani konference do po- polnega sporazuma v vseh vprašanih. V prvi vrsti izjavljajo zastopniki Srbov, Hrvatov in Slovencev ponovno in naj- odločneje, da je naš troimeni narod je- dinstven in enoten tako po krvi kakor po jeziku in pismu in govoru, po zave- danju svojega edinstva, po edinstvenosti in nerazdeljivosti ozemlja, na kate- rem živijo, in po skupnih življenjskih in- teresih svojega narodnega obstanka, ka- kor tudi svojega splošnega moralnega in materialnega razvoja. Misel narod- nega edinstva ni nikdar v njem zam- rila, pa naj so bile vse duševne in te- lesne sile njegovih neprijateljev, naperi- ne proti njegovemu ujedinenju, proti njegovi svobodi in proti njegovemu na- rodnemu obstanku. Raztrgan med več držav, je naš narod v sami Avstro-Ogr- ski razkosan na 11 pokrajinskih uprav- nih enot, ki imajo 13 zakonodajnih zbor- ov. Samo čustvo njegovega narodnega edinstva, kakor tudi težnja po svobodi in neodvisnosti, so ga vzdržali v njego- vi neprestani stoletni borbi na vzhodu proti Turkom, na zapadu pa proti Nem- cem in Madžarom. Ker je bil po številu slabši od njegovih neprijateljev, ni bilo mogoče našemu narodu rešiti svojega narodnega in državnega edinstva, ni mu bilo mogoče ohraniti svobode in neod- visnosti proti brutalni maksimi. »Sila gre pred pravom.« ki se je vporabljal proti našemu narodu tako z vzhoda ka- kor z zapada. Toda prišel je čas, da naš narod ni več osamljen v svoji borbi. Vojna, napovedana od nemškega milita- rizma Rusiji, Francoski in Angleški, ki brani svojo čast in svojo svobodo enako, kakor svobodo in neodvisnost malih držav, se je izpremenila v borbo za svobodo sveta in za trum prava nad silo. Vsi narodi, ki ljubijo svobodo in neodvisnost, so se zedinili na svojo obrambo, da tudi za ceno največjih žr- tev rešijo civilizacijo in svobodo, da uveljavijo novi mednarodni red na te- melju pravičnosti in zakonov tako, da more vsak narod odločiti o svoji usodi in neodvisno urediti svoje življenje, da se na ta način ustvarijo temelji traj- nega mira, posvečenega napredku in razvoju ljudstva in da rešijo svet pred katastrofo, slično oni, katero je povzro- čila osvojevalna želja nemškega imperi- alizma. Plemeniti Francoski, ki je pro- glasila svobodo narodov, in Angleški, ognjišču svobode, se je pridružila velika ameriška republika ter nova svobodna in demokratična Rusija ter so proglasile za cilj sedanje vojne zmago svobode in demokracije in za temelj novega me- dnarodnega reda svobodo naroda in pra- vico samoodločbe naroda. Naš troimen- ski narod, ki je največ trpel vsled bru- talnega nasilja in krivice in ki je pri- našal največje žrtve, da reši pravo svo- jega samoodločanja, je z oduševljenjem sprejel to vzvišeno načelo, postavljeno za cilj v tej strašni vojni, ki je nastala ravno vsled kršenja tega načela. Po- oblašeni zastopniki Srbov, Hrvatov in Slovencev, izhajajoč od načela, da ho- če biti naš narod svoboden, prost vsa- kega tujeja jarma, da se želi ujediniti v eno svobodno narodno in neodvisno državo ter stremijo za tem, da se ta že- lja izvede na principu samoodločbe na- rodov, so se sporazumeli, da se mora ta njih skupna država osnovati na treh modernih in demokratičnih načelih: 1.) Država Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki so znani tudi pod imenom Južnih Slovanov ali Jugoslovancov, bo svobod- na in neodvisno kraljevstvo z nerazdeli- vim teritorijem in eno državnostjo (enim državljskim pravom). Ta država bo ustavna, demokratična in parlamentar- na monarhija, na čelu ji dinastija Ka- rajiorgjevičev, ki je nastopala in delila stremiljenje in misli naroda ter stavlja nad vse narodno svobodo in narodno težnjo. 2.) Ime te države bo: Kraljevstvo Srbov, Hrvatov in Slovencev. Naslov vladarja pa bo: Kralj Srbov, Hrvatov in Slovencev. 3.) Ta država bo imela sa- mo en grb, samo eno zastavo in eno kruno. Ti simboli se bodo sestavili iz naših sedanjih različnih emblemov, nje- no edinstvo bo simboliziral grb in za- stava kraljevine. 4.) Posebne zastave, srbska, hrvatska in slovenska so ravnop- pravne in se smejo svobodno razobe- šati ob vsaki priliki. Isto velja tudi za posebne grbe. 5.) Vsa tri narodna imena srbsko, hrvatsko in slovensko so ravnop- pravna pred zakonom na vsem teritori- ju kraljevine in vsakdo se more poslu- ževati svojega jezika ob vseh prilikah javnega življenja in pred vsemi oblast- mi. 6.) Enako sta ravnopravni obe pi- savi, cirilica in latinica, in vsakdo jih

sme svobodno rabiti v celnem področju kraljevine. Kraljevske oblasti kakor tudi kraljevine avtonomne oblasti smejo in so dolžne rabiti oboje pisavo, kakor to želi kak državljan. 7.) Vse priznane ve- roizpovedi se smejo svobodno in javno izpovedovati. Pravoslavna, katoliška in izlamska vera, katerim pripada v pogla- vitnem naš narod, bodo enakopravne ter bodo imele iste pravice napram državi. Z ozirom na ta načela bo naloga zakonodaje, da vzdrži interkonfesional- ni mir, kakor to odgovarja duhu in tra- dicioni našega splošnega naroda. 8.) Čimprej se bo uvedel enotni koledar. 9.) Področje kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev bo obsegalo vse kraje, kjer živi naš troimeni narod v kompak- tnih in nepretrganih maskah. Nič od tega področja se ne sme odtrgati, ne da bi se ogrozili življenjski interesi celokupno- sti. Naš narod ne teži za tujim. On želi samo, da se osvobodijo in si ustvari svoje edinstvo. Ravno za to odbija zavestno in najodločneje vsako delno rešitev problema svoje osvoboditve in narod- nega ujedinenja. Stavi si kot glavno na- logo svoje osvoboditve izpod avstro- ogrskega gospodstva in svoje ujedine- nje s Srbijo in Črno goro v eno neraz- delljivo celoto. Po načelu pravice samo- odločbe narodov se ne sme niti en del te teritorialne celote odtrgati in zdru- žiti s katerokoli drugo državo brez pri- volitve naroda samega. 10.) V interesu svobode in enakopravnosti vseh na- rodov bo Jadransko morje svobodno in vsem odprto. 11.) Vsi državljani v ce- lem področju kraljevine so enakopravni ter uživajo iste pravice pred državo in pred zakonom. 12.) Volitve zastopnikov v narodno predstavništvo se bodo vršile na temelju splošne, enake, nepo- sredne in tajne volilne pravice. Isto bo veljalo za občinske zastope, kakor tudi za zastope v drugih upravnih panogah. Vse občine bodo imele pravico, da se njih zastopniki volijo. 13.) Ustavo bo iz- delal po sklenjenem miru ustavodajni zbor, izvoljen na temelju splošne, di- rektne in tajne volilne pravice. Ustava bo temelj vsega državnega življenja, iz- vor in cilj vse oblasti in vseh pravic v državi, na katerih bo sponelo vse na- rodno življenje. Ustava bo omogočila na- rodu, da razvije vse svoje posamezne energije v krajevnih samoupravah, ki bodo osnovane po prirodnih, socijalnih in ekonomskih načelih. O ustavi se bo glasovalo v celoti z večino, ki jo bo ustavodajni zbor določil. Ustava, kakor tudi drugi zakoni, o katerih bo glosa- vala konstituenta bodo stopili v veljavo šele, ko jih kralj odobri. Na ta način uje- dinjeni narodi Srbov, Hrvatov in Slo- vencesv bodo tvorili državo nekako 12 milijonov prebivalcev. Ta država bo jamstvo za narod, neodvisnost omeje- nih narodov, kakor tudi za njih narodni in kulturni razvoj ter močen jez proti nemški ekspanziji, ta država bo neraz- družljivi zaveznik vseh civiliziranih na- rodov in držav, ki so proglasile načela pravice svobode in mednarodne pravi- not. Ta država bo vreden član družbe narodov. — Dano na Kriu, dne 7. (20.) julija 1917. — Ministrski predsednik kra- ljevine Srbije: Nikola P. Pašič; pred- sednik Jugoslovanskega komiteja: Ante Trumbić.

Za deklaracijo in za politiko Ju- goslovanskega kluba.

Za jugoslovansko dekla- racijo sta se izrekla okrajna zastopa Sv. Lenart v Sl. gorah ter Šmar- je; dalje občine: Dogaše pri Mari- boru, Sv. Benedikt v Slov. gorah, Pla t. Sv. Andraž v Slov. gorah, Šmartin pri Slov. Gradcu ter Rajhenburg, Anže, Armeško, Blanca, Brezje, Gorica, Raz- tez, Lenovo, Stolovnik, (torej doslej ves sevniški okraj izven treh občin).

Dne 10. prosinca 1918 zbrano občins- ko starešinstvo v Tomaju na Krasu, je soglasno sklenilo to-le iz- javo: Občinsko starešinstvo navdušeno pozdravlja eminentno zgodovinsko delo Jugoslovanskega kluba za osvoboditev našega, od vekov zatiranega naroda, ter se pridružuje majniški deklaraciji v vsem obsegu. — Zasluj skor, pridi dan vstajenja, ki je vanj gledal proro- škí duh velikega Kreka, za koljega spo- menik istočasno volimo iz občinske bla- gajne znesek 200 kron, in najodločneje obsojamo dr. Susteršiča, Jakliča in vse one, ki slepo trobijo v njih rog.

Slovensko ženstvo za deklaracijo.

Cirkniške žene in dekleta so poslane 500 in ne 453 podpisov, kakor je bilo pomotoma objavljeno.

Črnomališke žene in de- kleta se navdušeno pridružujejo maj- niški deklaraciji Jugoslovanskega kluba. — 235 podpisov.

Žene in dekleta občine Dovje se navdušeno pridružujejo jugoslovans- ki deklaraciji naših državnih poslancev z dne 30. maja 1917 in zahtevajo po- samostojni jugoslovanski državi pod ha- bsbursko kruno. Obenem se zahvaljujemo grevškemu knezoškofu dr. Anton

Bonaventuri Jegliču za njegov možat in jasen nastop. — Podpisov 463.

Žene in dekleta občine Koro- ška Bela se pridružujejo deklaraciji Jugoslovanskega kluba. Pozdravljamo odločen nastop knezoškofa dr. Anton B. Jegliča in mirovni predlog papeža Benedikta XV. — Vse za vero, dom ce- sarja Karla I. — Sledi 529 podpisov.

Izjava mariborskega žens- va. Može in sinovi, očeti in bratje kr- vavijo daleč proč v bojnih vrstah za do- movino in cesarja. Da bi bili doma, zgla- sil bi se zdaj, ko velja za rodno grudo in naroda bodočnost, enako silno, ka- kor silno odmeva orožje v njihovih ro- kah. — Tako pa se oglašamo me, slo- venske žene in slovenska dekleta iz Maribora in iz okolice, zanje in poleg njih. Samotne zapuščanke ne čuvamo zvesto samo domačega ognjišča, ne re- dimo le bedne dece in drugih svojcev, temveč prehranjamo s svojim znojem državo. Zato se izjavljamo odkrito in možem enakovredno za deklaracijo Ju- goslovanskega kluba z dne 30. maja 1917 se zahvaljujemo jugoslovanskim poslancem za možati nastop ter jih pro- simo, da trdni in neizprosní priborijo našim junakom lasten dom, deci pa sre- nejše dni. — Izjava je podpisalo dozdaj 2000 žen in deklet iz mesta Maribora in iz predmestij; podpisovanje se še na- daljuje.

Manifestacije za jugoslovansko idejo in demonstracije.

Včeraj popoldne ob 1. se je zbrala na Turjaškem trgu precej velika množica, med katero je bila zastopana zlasti mladina, da da izraza svojem veselju nad vrnitvijo g. ravnatelja Ivana Hribarja in duška svo- jem navdušenju za jugoslovansko idejo. Ljudstvo je zapelo pred banko »Slavijo« več pesmi. Ravnatelj Hribar je z okna na- govoril dole manifestante ter naglašal, da ga zlasti veseli, da se mladina navdušuje za našo jugoslovansko stvar, ki je naša med našo delegacijo na Dunaju prave iskrene zagovornike. Množica je odkorakala od tu na Kongresni trg pred deželni dvorec, kjer je dala duška svojemu ogorčenju proti de- želnemu glavarju dr. Susteršiču. Prepeva- joč slovenske himne je množica nato odšla na Marijin trg, kjer se je ustavila pred Pre- šernovim spomenikom. Ko je odšla tu ki- tico »Hej Slovani«, so odšli udeležniki pred škofijo ter na dvorišče škofjske palače, da prirede knezoškofu dr. Bonaventuri Jegliču ovacije za njegov možati in neustrašni nastop za deklaracijo. Gosp. knezoškof se je opetovano pokazal na hodniku ter se je zahvaljeval za izkazane mu simpatije.

Mariborsko pismo.

(Od našega poročevalca.)

V Mariboru, 16. januarja.

Kaj vse v »Marburger Zei- tung«. Nedeljska »Marburger Zeitung« prinaša serijo takih razkritij iz našega na- rodnega življenja politične plati, da smo se ji enkrat prav pošteno čudili od kod ji ima. Čudili smo se pa zato, ker za razkritje skrivnosti mi sami dotlej nismo prav nič vedeli. Tako ve povedati, da smo pokupili mariborski Slovenci vse oni trakt zemlje med Tovarniško. — Marijino. — Sodno uli- co ter Tegetthofovo cesto, ki leži nasproti frančiškanski cerkvi. Ve nadalje, da je pre- šla v našo posest gostilna »h grozdin« (»Zur Traube«). O S. L. S. oziroma o dr. Korošcu ne povedati, da prične v kratkem izjavljati nov slovenski politični dnevnik »Jutranja zarja« (»Die Morgenröte«). Kaj je na vsem tem resnice? Ljudje nas mnogo vprašujejo, a odgovora pri najbolji volji ne moremo da- ti. Vemo le, da je kupilo društvo »Tiskovni dom« kos iz omejenega trakta nasproti frančiškanski cerkvi in da si tam postavi S. L. S. svojo veliko, moderno tiskarno. Naj si bode informator »Marburger Zeitung« kdorkoli, jasno je, da jo je neusmiljeno potegnili.

Po kazenskem zakonu vpi- jejo. Naša deklaracija je našim bistro- glavnim nemčurjem popolnoma pamet zme- la. Najbolj prizadeta je »Marburger Zei- tung«, ki kliče proti naši deklaraciji na pomoč § 58 k. z. Ta paragraf grozi s smrti, vsakomur, ki si prisadeva odtrgati od države del države, tudi če tega ni bil de- janski v stanu izvesti. Naša deklaracija za- shteva jugoslovanske države v sedanjih državni mejah. Kje je tu to senca tega kar se nahaja v § 58 k. z. vedo pač samo du- ševni velikani krog tega veleumnega lista.

Nemčurji in naša deklara- cija. Nacionalni strah veje iz vseh član- kov, ki jih čitamo v teh dnevih po »Deu- tsche Wacht«, »Marburger Zeitung«, in »Grazer Tagblatt«. V sednji »Marburger Zei- tung« čitamo hudo ostudni napade na

savinjskodošinske kene in dekleta, ki jih nazivljajo »Die Jungfrauen des Koroschets«. Nemška javnost se ni izgubila vsakega pojma o družinski taktosti in človeški dostojnosti. Za to konstatiramo rade volje za danes suho dejstvo, da je izval on uvidnik v »Marburger Zeitung« v vseh boljših, tudi sicer nacionalno zelo znanih nemških krogi, glasno grajo in najostrejšo ter neprimerno obsojdo. Gg. glavni urednik Payer in urednik N. Jahn bi bila to lahko stišala na lastna ušesa, pa sta jo raje — junaško od — kurila, v enem slučaju, ko sta stišala prve ostre besede obsojbe... Omenjeni članek ljud izjava, da je dr. Korosček slovenske žake in dekleta s tem za deklaracijo pridobil, ker jim je obljubil, da bodo — poenoli in poval v mestih svoja krila. Nadalje: da jih bodo to doređilo, da vplivajo na svojo moč doma v dobro deklaracije. Vraga: v redakciji »Marburger Zeitung« mora igrati »P. P. P.«, veliko vlogo, kajti, zdi se nam, da so uredniki merili na Slovence — po svojih osebnih bridihi inkušnjah iz rodbinskega življenja?

Opustitev odvetniške prakse. Dr. Fr. Glančnik, odvetnik v Mariboru, od katruha vojne v vojaški službi, sin znanega slovenskega rodoljuba, je opustil svojo odvetniško prakso.

Tudi Slovenci. Med naše Slovence štejejo tudi take ljudi, ki se od pricetna vojne menda našega Narodnega doma niso več od znotraj videli, pa najsi je potem šlo dolejš za še tako važne narodne stvari. O teh ljudeh, ki jih svojčas predstavljamo slovenski javnosti, pa vemo, da so ob vsaki priliki in nepriliki v Kazini itd., torej na krajih, ki bi se jih morali prav po sebi izogibati. Nevedno je, kako se izpozbajajo taki ljudje, samo za to, da bi si zopet in zopet vlovili kak novi red ali sicer kako odlikovanje.

Epizoda iz obiska prehranjevalnega ministra v Mariboru. Prehranjevalni minister sm. Höfer je bil nedolgo temu v Mariboru. Prišel je s svojim adjutantom tudi v neko pekarno, se predstavil in zahteval za svojo spremstvo 20 kolučev kruha. Ker se ni mogel izkazati in tudi ni imel potrebnih nakazil, ga je prodajalka precej neprijazno izpolimentirala na cesto.

Gospodarski šod v St. Lovrenču nad Mariborom se vrši v nedeljo dne 20. januarja v Kodrovi gostilni. Prideta dva poslanca.

Uvedba slivnega mirovnega voznega reda na državni železnici.

Uradno se razglašajo: Od polnoči od nedelje dne 20. in ponedeljek dne 21. januarja 1918 se uvede omejeni mirovni vojni red. Časi odhoda in dohoda vlakov, ki so jih stavi v promet z dne 21. januarja t. l., so na začetnih in končnih postajah vlakov na posameznih progah tukajšnjega okraja sledeči:

Trbič - Ljubljana glavni kolodvor. Ljubljana glavni kolodvor odhod 6:45 zvečer. Trbič dohod 11:20 ponoči. Trbič odhod 8:06 dopoldne. Ljubljana glavni kolodvor dohod 12:40 dopoldne.

Kranj - Trbič. Kranj odhod 8:25 zvečer. Trbič dohod 9:19 zvečer z zvezo iz Ljubljane. Trbič odhod 9:30 dopoldne. Kranj dohod 10:16 dopoldne z zvezo iz Ljubljane.

Ljubljana državni kolodvor - Kamnik. Ljubljana državni kolodvor dohod 7:26 zvečer. Kamnik dohod 8:45 zvečer; Kamnik odhod 8:28 jutraj. Ljubljana državni kolodvor dohod 6:44 jutraj.

Ljubljana glavni kolodvor - Buzjarski. Ljubljana glavni kolodvor odhod 8:06 dopoldne. Rudolfovo dohod 10:58. Buzjarski dohod 1:16 dopoldne. Buzjarski odhod 8:50 dopoldne. Rudolfovo dohod 5:51. Ljubljana glavni kolodvor dohod 8:03 zvečer.

Rudolfovo - Straža - Toplice. Rudolfovo dohod 11:12 dopoldne in 4:00 popoldne. Straža - Toplice dohod 11:20 dopoldne in 4:18 popoldne; Straža - Toplice dohod 11:52 dopoldne in 5:20 popoldne. Rudolfovo dohod 12:16 popoldne in 5:38 popoldne.

Grosuplje - Kočevje. Grosuplje dohod 9:10 dopoldne; Kočevje dohod 11:11 dopoldne z zvezo iz Ljubljane; Kočevje odhod 5:46 popoldne. Grosuplje dohod 7:45 zvečer z zvezo iz Ljubljane.

Trebnje - St. Janž. Trebnje dohod 10:30 dopoldne. St. Janž dohod 11:23 dopoldne z zvezo iz Ljubljane in Rudolfovega (Rudolfovo dohod 9:16 dopoldne). Trebnje odhod 8:33 ponoči. St. Janž dohod 10:31 ponoči. St. Janž odhod 5:23 jutraj. Trebnje dohod 6:32 jutraj (zveza iz Rudolfovega dohod v Rudolfovo 7:16 dopoldne). St. Janž odhod 4:59 popoldne. Trebnje dohod 6:25 zvečer z zvezo iz Ljubljane.

Jesenice - Sv. Lucija - Tolmin. Jesenice dohod 10:10 ponoči. Sv. Lucija - Tolmin dohod 12:25 ponoči. Sv. Lucija - Tolmin odhod 6:30 jutraj. Jesenice dohod 8:15 dopoldne.

Gorica južni kolodvor - Trst državni kolodvor. Trst državni kolodvor odhod 9:26 dopoldne. Gorica južni kolodvor dohod 1:22 popoldne. Gorica južni kolodvor odhod 1:45 popoldne. Trst državni kolodvor dohod 7:00 zvečer.

Prvačina - Ajdovščina. Prvačina dohod 3:14 popoldne. Ajdovščina dohod 4:39 popoldne. Prvačina dohod 11:16 dopoldne. Prvačina dohod 12:26 popoldne.

Herpelje - Kozina - Trst državni kolodvor. Trst državni kolodvor dohod 6:49 dopoldne. Herpelje - Kozina dohod 7:37 dopoldne. Trst državni kolodvor odhod 4:42 popoldne. Herpelje - Kozina dohod 5:38 popoldne. Herpelje - Kozina odhod 8:20 popoldne. Trst državni kolodvor dohod 9:08 popoldne. Herpelje - Kozina dohod 6:25 popoldne. Trst državni kolodvor dohod 7:25 popoldne.

Divača - Pulj. Divača dohod 9:32 dopoldne. Pulj dohod 2:06 popoldne. Divača dohod 5:35 popoldne. Pulj dohod 10:14 ponoči. Pulj odhod 3:35 jutraj. Divača dohod 8:25 jutraj. Pulj dohod 2:08 popoldne. Divača dohod 6:50 zvečer. Poleg tega Divača dohod 10:46 ponoči (tovorni vlak). Pulj dohod 5:32 jutraj samo za civilne potnike od Divače in v zvezi od osebnega vlaka južne železnice.

Kanfanar - Rovinj. Kanfanar odhod 7:40 jutraj. 3:30 popoldne. Rovinj dohod 7:42 jutraj in 4:12 popoldne. Rovinj odhod 12:06 popoldne. 5:11 popoldne. Kanfanar dohod 12:48 popoldne in 6:00 zvečer.

Trst državni kolodvor - Poreč. Trst državni kolodvor odhod 5:46 jutraj. Poreč dohod 12:42 popoldne. Poreč odhod 2:50 popoldne. Trst državni kolodvor dohod 6:45 popoldne.

Vesti iz primorskih dežel.

Odlikovan izvošček. Gorški izvošček Alojzij Doljak je odlikovan s železnim zaslužnim križem na traku hrabrostne svetlinje v priznanje posebno zvestega službovanja pred sovražnikom.

K naknadnemu izplačevanju begun. skega vzdrževalnega prispevka. Dasi smo zvedo izplačevanja naknadnega vzdrževalnega prispevka po 1 K na dan do največ 500 K za osebo, ki pravilno obrazloži, sme pristigati še danes, ker ljudje ne dobijo vseh števil list v roke in ker prevladuje še vedno napačno mnenje o tem izplačilu, povedati, da imajo v smislu § 9. beg. zak. pravico do tega izplačila samo one nepremične osebe, ki so svoj čas valed oblastvene odredbe (evakuacije) morale zapustiti svoje bivali. Še. Vse druge določbe omenjenega paragrafa sponjo na tem predpogoju za označeno izplačilo. V tem smislu treba izpopolniti tudi poročilo dunajskega osrednjega odbora k begunskemu zakonu.

Iz učiteljskih krogov vpojenega učitelstva na Gorškem se nam piše: Za leto 1917 smo bili deležni 10% draginske do. klade. Ker je pa ta doba potekla koncem leta, se nam je tudi draginska doklada posušila. Vseled lamentacij se bode draginska doklada zopet odvijovala in to učitelstvo bode tudi v letu 1918. dobivalo draginske doklade. Kakor domanjeno, je v to svrhu namenjeno za Gorško 624.000 K, katere se bodo šli prej nakazale. No, vsaj nekaj, a boljše je nekaj, nego nič. — Upamo pa, kakor se nam piše, da bode ta doklada — za l. 1918 nekaj večja in izdatnejša. — Bog daj, da bi se to obistinilo, kajti vpojenega učitelstva je potrebno in kdor temu učitelstvu pomaga, stori za naraitansko delo!

Smrt med begunci. V Ljubljanski do. želni bolnišnici je umrl 73letni begunec Josip Musnik.

Begunska prtljaga. Pri Posredovalni. ci za gorške begunce v Ljubljani, se nahaja seznam v skladišču Loosdorff pogrebne begunske prtljage. Seznam je strankam na razpolago.

Resnice o „Resnici“.

Kaj je po Ljubljani zadnje dni smrdelo? Vzroki so nam znani: Laž je šla na delo.

Kaj? Stari trg? O ne! Tam ni prostora! Preozko je to mesto. Jaz hočem vedno zvesto hoditi pot, ki vsak jo ti mora. Kdor je z menoj — in brez odpora. Zato: na Dunajsko grem cesto.

Preseljevanje »Resnice«.

Gorje, Slovenci, če zavladam vam trojica »Stajerc« — »Domačine« — »Resnice«.

Saj ste poznali »Domačine«: Bil Kranjec je, nemčur, umrl je brez šim. A zdaj okrog gre taka govornica: da je njegova hči: »Resnica«.

Nekdo prikriva svoje stare grehe in kaže kot »povoljne« nam uspehe: Češ, jaz zato sem vas le denunciral, da vas bi lahko — protežiral.

V Ljubljani v hotelu Union v dvorani je govoril On in hvalil je na vojno. Kdor se sedaj ozre nazaj in spomni Ga na klife, zasliši glas »Resnice«, da to je nedostojno.

»Resnica v oči bode«, star pregovor pravi; če slepoto nam odpravi ne bo škode.

Naj z »Resnico« se postavi doktor Susteršič: List spozna se po pisavi in po perju — pišč.

Im če se malo pobaha, to nič ne škoduje: kar prazno je, se napihuje in vsak ne udari, kdor maha.

Laž, Presica, Mesnica — ne vem, kaj je bolje: smrde in ubijajo vse tri — različno je polje. — To je »Resnica«.

Bil človek je, ki iskal je resnice, in šel je v svet, prehodil mesta je, vasice; čez dolgo let

se vrnil je in čul je, da v Ljubljani, po tleh, po ulicah, povsod, povsod »Resnice« toliko je, da meščani z nje kurijo in mečejo jo v kot.

Odšel je tja. Na Dunajski je cesti prišel do vrat — in moral je ga odnesti. Ubil ga je — »Resnice« smrad.

A nas ne ubije, ker majniški zrak je prečist; od lastne zavisti se zviše v smrti črna zavist.

Janji Brat.

Dnevne vesti.

— Ljubljanski občinski svet ima v torek, dne 22. januarja ob 6. zvečer v mestni dvorani sejo. Dnevni red obsega poleg poročila o izvolitvi kuratorja mestnega deklisiškega liceja za novo triletno poslovno dobo in o dopisih župana glede prispevka mestne občine k vojni kreditni pomoči za obrt srednjega stanu; glede prispevka mestne občine za dr. Janez Ev. Krekov spomenik; glede povračila upravnih stroškov za upravo raznih ustanov, oskrbovanih po mestni občini Ljubljani; stavbenega odseka poročila o prošnji. Marije Wettkove za razdelitev njene posesti ob Bleiweisovi cesti na dve parceli in policijskega odseka poročila o letnem poročilu Ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva za leto 1917, še naknadno odobritev draginskih prispevkov in doklad uradnikom in uslužbenecem mestne občine in njenih podjetij. — Na dnevnem redu talne sta eni Prešernov — pravnega odnosa po-

ročila: o porušitju za izprazni. mesta Dragotin Zagorjane ročne ustanove in o prošnji treh magistratnih uradnikov za višjeje službenih let in za napredovanje; finančnega odseka poročila o prošnji nekakega uradnika mestnega užitniškega zakupa za določitev preskrbnih užitkov ter obrtnega odseka poročila o raznih prošnjah za razne obrtne koncesije.

— Premeseženja pri južni železnici. Revident Stefan Beloglavec v Mariboru je premesežen s Korosko na glavni kolodvor, revident Renat Manzani v Opčin v Trst. Adjunkt Frid. Furcha je premesežen iz Inomost na Opčine, Edmund Sila v Opčin v Inomost. Asistent Miroslav Perme je premesežen iz Donavica v Temo.

— Dejelovski šod. Z ozirom na razburjenje, ki vlada med Ljubljanskim delavstvom glede na znižanje še tako pido od marnjenega kruha in moke, skiluje sod. dem. stranka dolavski šod za jutri nedeljo ob 2. uri popoldne v Mestni dom, da se delavstvu pojasni situacija in ukrene potrebne korake.

— Imenovanje. Oficielj Miha Jekovec iz Kranja je imenovan za c. kr. kontrolorja pri tobačni razli na Dunaju.

— Iz seje magistratnega gremija dne 19. januarja 1918. Razpisano plakatura, nje magistratnih in mestnem magistratu v nalepljenje oddanih razglasov drugih uradov se za l. 1918. odda edinemu ponudni, ku Alojziju Matelihu za pavšalno svoto 300 kron pod pogojem, da bo plakatal tudi v Spodnji šlihi in ne bo zahteval med letom nikakega nadplačila. — Mestno ledetico na Cesarja Jožefa trgu, ki jo je imela do predlanskega leta v najemu mesarska zadruga, jansko leto jo je uporabljala po mestna občina sama, ker se je pečala s prodajo ledu, kar ji po letos ne kaže, se odda gostilničarji zadrugi na njeno prodajo za l. 1918 za 200 K v najem. — Za na. rodilo nekoliko vrst semen za mestno aprovizacijo polje se dovoli znesek 698 K 60 v. Same 1 kg semena za zelje stane 420 K!

— Vesele božične praznike in srečno novo leto žele rojakom in znancem iz ruskega vjetništva v Berezovki, v guberniji Zabajkalsk v Vzhodni Sibiriji: Stokel Henrik, doma iz Velikih Zabelj na Primorskem; Kurmik Martin iz Trbovelj; Grmek Alojzij iz Kobje glave na Krasu; Jančkovič Martin iz Berčič na Dolenjskem.

— Metolci granat cesarjevičega polka (tehnična stotnja) požarjavajo vse bralce in bralke »Slov. Naroda« posebno pa dolenska dekleta. Poddesetnik Cesar Ivan, Semč; inf. Laznik Adolf, Ljubljana; Novak Franc, Dobrušice; Triller Franc, Kranj.

— Zasliji vojni red na avstrijskih dr. žavnih železnicah stopi danes ponoči v ve. lavo. Brzovlaki bodo skoraj popolnoma odpravljani. Na glavnih progah se bo do potit vlaki deloma ustavljali le na važnejših postajah. Osební promet se bo vrši tudi s tovarnimi vlaki. Postajališča manjše važnosti zlasti v bližini večjih postaj se bodo epustila.

— Vojni red na južni železnici ostane senkrat neopremljen.

— V konkurzu zadruga »Agro - Merkure« je predložil upravnik mase načrt za razdelitev razpoložne mase. Konkurni upniki ga lahko pregledajo in morebitne opazke zoper načrt predložijo do 24. januarja t. l. pri konkurznem komisariju. Narek je doleden na dan 1. februarja t. l. pri deželni sodnji v Ljubljani.

— Nagle smrti je umrl včeraj gospod Josip Kamana, oficielj v tukajšnji tobačni tovarni. Pokojnik je bil dobra duša in zato v tovarni jako priljubljen.

— Poročil se je danes v šentpeterski cerkvi zelo preljubljeni in ugledni trgovec z slatino in Opatiji gospod Rudolf Bizjak z gospico Zofko Bizjakovo, hčerke ugledne narodne in obče znane rodbine in pekarije Bizjakove na Poljanski cesti. Mlademu paru želimo mnogo sreče, in da se kmalo vrsteta v naš slovenski opatijski raj.

Smrtna nezgoda. Dne 11. t. m. se je peaseščil pri tovarniški gradbi na Savi zaposleni ruski vjetnik Ciril Nazorov. Pa. del je z lestve in se smrtno nevarno poškodoval. Umrl je v bolnišnici par ur po tem.

Tatvina. Pri gospej Mariji Šbil, trgovki in posestnici v Mokronogu, je bila dne 15. januarja ponoči izvršena drzna tatvina. Nesnani tatovi so vlomili skozi okno, pri katerem so odtrgali celo železno omrežje, šli so v magacin, odhod v trgovino in kon. tor. iz pisalne mize so odnesli gotovine čez 2000 K in nekaj vrednostnih papirjev. Nato so se odkurili v trgovino, od tam so odnesli sladkorja, nadomestilo na kavo, električne svetiljke in baterije, čišav, ter različna semena. V drugem magacinu so dobili še nekaj suhega sadja. Na dvorišču se poškodovali ograjo, nato so brez sledu izginili.

Slovensko obrtno društvo v Celju. katega delokrog se razteza čez slovenski stajer, slovenski del Koroske in deželo Kranjsko, ima svoje občno zborovanje dne 13. februarja 1918 popoldan v Narodnem domu v Mariboru. Ker slavi društvo ob enem svojo petindvajsetletico obstoja, utegne biti zborovanje, kojega dnevni red bome še sporočili, velikega pomena.

Iz Celja nam pišejo: Da je naš občini, aki svet povilal mestne doklade na najem. nino od 45% na 80%, sto že poročili. Seveda, če se povsod drugod nalagajo višji dav. ki, kakaj ne bi tudi naša mestni očetje kr. pili mestnih deficitov iz žepov celjskega prebivalstva? Saj naši posestniki ne bodo nič trpel, ker bodo zvišanje itak odvalili na najemnike. — Gospa Katarina Bezenšek, ki je bila svoj čas lastnica gostilne pri Jelenju, je kupila Valenčevovo gostilno in hišo v Gosposki ulici. — Čujemo, da nago. varjajo celjski Nemci gospoda Robeka, hišnega posestnika in gostilničarja »pri mestu Građec«, naj jim prodajo gostilno, in mu baje ponujajo visok dobiček. Poznamo predobro G. Robeka kot vrliga narodnjaka in ne dvomimo niti najmanj, da bo vsako ponudbo z nemške strani odločno odbil. Kar je slovenske, naj ostane v naših rokah. G. Robek pa tudi dobro ve, da je njegova gostilna danes že vredna mnogo več, nego mu baje Nemci ponujajo. — Po precej hudem mirazu zadnje tedne je to dni nastopilo južno vreme. Sneg je skoro popolnoma izginil.

Iz Dobruše pri Celju. Peter Hranstineček, ki je bil na vojaškem dopustu, je v prepiru v gostilni zabodel Antona Krivca z bajonetom v hrbet.

Iz Zaleca nam poročajo: Rudniška uprava v Celju je prošila za dovoljenje, da sme sgradii ozkotirno železnico od rudnika v Zabukovci pri Grižah v Zalec. Nova železnica bo dolga 4 in pol km. Dne 29. in 30. t. m. bo homistijonala pregledovanje nove železnice.

Vojne doklade za korosko učiteljstvo. Koroski deželni svet je nakazal koroskemu učiteljstvu vojni draginski prispevek, ki odpade na Korosko od državne 70milijonske podpore. Prispevek je bil učiteljstvu izplačan v polnem znesku.

Kader l. goranske strelskega polka (koroski domobranski polk) se vrne v naj. krajšem času v Celovec.

V Črni na Koroskem so se v nedeljo 6. t. m. pri ponočnem vasovanju stopli va. ki fantje. Janez Grabner, doma od Sv. Frančiška pri Ljubnem na Stajerskem, je bil ubit. Orožništvo je dva fanta kot domnevne ubojice aretiralo.

Kino Ideal. Spored za danes soboto 19. januarja. Znamenit film slavne Fantomas - serije: Fantomasa tretji doživljaj »Dedič Hot - Steenar«. Detektivski igrkaz v 4 dejanjih. Potem še: »Naukejev zadnji dogodilaj«, ter najnovejša vojna poročila. Spored se predvaja do ponedeljka ter je mladini nepristopen. Kino Ideal.

Izgubila je 17. decembra revna ženska črno boo na poti iz šiške po Dunajski cesti do Prešernove ulice. Pošten najditelj se prosi, da bi jo izročil v upravnistvo našega lista.

Aprovizacija.

Iz seje mestnega aprovizacijskega odseka dne 18. januarja 1918.

Položaj glede moke in kruha se ni čisto nič izboljšal in je še vedno pričakovati najhujšega. Oficijelno se razglašajo, da ostane krušna racija nezmanjšana in bo le moka za kuhjo polovico manj. Oficijelni razgiasi se pa nikakor ne vjemajo z nič manj oficielnimi nakazili moke Ljubljani, Kar dobi sedaj Ljubljana moka, komaj in komaj zadostuje za peko kruha in moka prav nič ne preostaja za kuhjo. Aprovizacija je ponovno intervenirala pri c. kr. deželni vladi, da nakaže več moke. C. kr. deželna vlada pa dosledno odgovarja, da niti govora ni, da bi dobila Ljubljana več moke. Zagotovitev, da ostane le odmera moka za kuhjo za polovico zmanjšana, ostaja po obstoječih razmerah le papirnati razglas brez vrednosti in veljave. Mestna aprovizacija potrebuje mesečno 6 vagonov moke za kuhjo, da jo je mogoče razdeliti v izmeri zmanjšane, polovične racije, to je po 1/2 kg na osebo in mesec. Teh 6 vagonov c. kr. deželna vlada ne nakaže! Če c. kr. deželna vlada ne spremeni svojega stališča, je neodoljiva posledica, da bo aprovizacija primorana, zmanjšati racijo kruha, če hoče, da dobi prebivalstvo vsaj malo moka za kuhjo. Vprašanje moka do danes torej še ni dovoljno rešeno navzlic tolažilnim odlokom c. kr. urada za prehrano ljudstva. Obiljuje se, da bo gadeva tekem prihodnjih dni rešena. Do takrat bo prebivalstvo s skrbjo čakalo na razrešitev krušnega vprašanja. Že naprej se pa lahko reče, da prebivalstvo nikakor ne bo moglo vzdržati, če se racijo kruha ali moka zmanjša, ker je beda in pomanjkanje prišlo v tako resen štadij, da že pri današnji odmeri živil trka lakota na dur. Obupna je bodočnost splošne prehrane, ako se bodo razmere vedno slabšale, mesto boljšale. Mestni aprovizacijski odsek se bo še enkrat telegrafčno obrnil na c. kr. urad za prehrano ljudstva in nujno zahteval, da se Ljubljani nakaže najmanj 6 vagonov moka na mesec več, kot do sedaj. Ob enem bo tudi odsek pojasnil neznosni položaj ljubljanskega prebivalstva glede preskrbe s kruhom in z moko.

Kakor je bilo razglašeno, prodaja prihodnji teden mestna aprovizacija v vojni prodajalni v Gosposki ulici lešnikovo olje po 47 kron za liter.

Aprovizacija ima na zalogi večje množine marmelade. Marmelado bo mestna aprovizacija oddajala na izkaznice ubožne prehrane in sicer po 2 K za kilogram. Razpored razdeljevanja se pravočasno objavi v časopisih. Za one sloje, ki nimajo izkaznic ubožne prehrane, bo prodajala mestna aprovizacija marmelado v vojni prodajalni (Gosposka ulica) po 4 K 40 vin. za kilogram. Tudi za to prodajo se razvrstitev pravočasno objavi.

Proti večjemu številu ljubljanskih pekovi je dobil mestni magistrat pritožbe, da niso honorirali vse krušne karte z izgovorom, da je moka zmanjkalo. Do sedaj so imeli vsi peki dovolj moka in bi morali zadovoljiti v polni meri vse vojni odjemalce. Kam so dali peki moko, bo mestni magistrat natančno preiskal in krivce najstrožje kaznoval.

— Marmelada za zelene izkaznice A. Stranke z zelenimi izkaznicami A prejmejo marmelado v ponedeljek dne 21. t. m. dopoldne na Poljanski c. št. 15. Določen je tale red: od 8. do 9. št. 1 do 100, od 9. do 10. št. 101 do konca. Vsaka oseba dobi 1 kg; kilogram stane 2 K. Posodo je treba prnesti s seboj. — Stranke z rdečimi izkaznicami brez A prejmejo marmelado v ponedeljek dne 21. t. m. in v torek dne 22. t. m. na Poljanski cesti 15. Določen je tale red: v ponedeljek dne 21. t. m. od 10. do 11. dopoldne št. 1 do 100, od 2. do 3. popoldne št. 201 do 300, od 4. do 5. št. 301 do 400, v torek dne 22. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 401 do 500, od 9. do 10. št. 501 do 600, od 10. do 11. št. 601 do 700, popoldne od 2. do 3. št. 701 do 800, od 3. do 4. št. 801 do 900, od 4. do 5. popoldne 901 do konca. Vsaka oseba dobi 1 kg; kilogram stane 2 kroni. Prinesite s seboj posodo.

— Nakazila moka trgovcem. Trgovcem se bode nakazovala moka v torek dne 22. januarja ob 9. uri dopoldne v mestni posvetovalnici.

— Deloma izpremenjene najvišje cene za tobačni sladkor in groznica za

debelo in drobno. Današnji uradni list priobčuje seznam deloma izpremenjenih postojnih cen za velike grude za 100 kg sladkorja.

— Nakazila za prekajeno meso. Mestna aprovizacija naznanja, da dobe v ponedeljek dne 21. t. m. prekajeno meso v cerkvi sv. Jožefa le tiste stranke, ki imajo že nakazila. Novih nakazil urad več ne izdaja. Opozarjamo stranke, naj zaradi novih nakazil ne prihajajo v pisarno.

Za naše naročnike.

Uprava »Slovenskega Naroda« izjavlja, da oddaja vso naklado poštnih naročnikov vsak dan do 6. ure zvečer na ljubljansko glavno pošto in ne zaveva uprave v tem ozirom nikaka krivda glede zamudne dostave lista. Vzrok je le vozna zamuda vlakov; nered v poštnem prometu. Tudi denarne pošiljave prejemo redno z 12- do 14dnevno zakasnitvijo. Priporočamo torej cenjenim naročnikom, da pošiljajo naročnino kolikor mogoče zgodaj, vsaj 14 dni pred potekom stare naročbe. Pošti na naročnina znaša od novega leta mesečno 3 K, 1/4 leta 9 kron, 1/2 leta 18 kron in celo leto 36 kron. Kdor je torej poslal manj, naj blagovoli primanjkljaj takoj dopolniti, da mu pošiljanje ne prestante.

Na črke »Sl. Naroda« naj se pošilja le naročnina; darila pa le izključno po nakazilih.

Ob enem prosimo zamudnike, katerim je že potekla naročnina, da jo takoj obnove.

Gospodarstvo.

— Jadranska banka. Povodom povišanja delniške glavnice Jadranske banke od 12.000.000 na 30.000.000 K piše »Hrvatski Lloyd« o postanku in razvoju tega zavoda: Jadranska banka je bila ustanovljena v drugi polovici leta 1905 z znatnim kapitalom 1.000.000 K, ki je bil ponovno avisan ter končno v letu 1917 dvignjen na 12.000.000 K. Za s tem povlačenjem delniške glavnice je postala Jadranska banka naj. močnejši denarni zavod v Trstu in na jugu monarhijskega splota. Pred tuzjo s Hrvatsko vnersijsko banko v Dubrovniku je osnovala Jadranska banka podružnici v Ljubljani in Opatiji, hoteč si s tem ustvariti močno oporišče v trgovini, ki se širi iz Trsta v zaledje. Fuzija s Hrvatsko vnersijsko banko ji je prinesla podružnice v Zadru, Šibeniku, Splitu in Dubrovniku. Kmalu nato je ustanovila podružnico v Kotoru s tem, da je prevzela tamošnjo Hrvatsko štedilnico, ter v Metkoviću, kjer obstojala popreje ekspozitura Hrvatske vnersijske banke. Delavnost dalmatinskih podružnic je prav živahna ter jih čaka s splošnim razvojem Dalmacije še lepa bodočnost. Metković in Split sta dve odvojni točki stavbenega lesa iz pravega zaledja Dalmacije, iz Bosne, ki je potom omenjenih dveh mest zvezana s svetom. Poleg tega se izvaja potom šibenik, ki v velikih količinah kalčev karbid in cel. uloid, iz Metkovića pa mangan. V obeh lukah leže velika skladišča. Split s svojimi tovarnami cementa, s svojo naravno luko v Kaštelanskem zalivu, kjer nikaka pomorska sila ne more škodovati usidramim ladjam, obeča v bližnji bodočnosti velik razvoj trgovine in industrije. Zlasti bode ta razvoj pospešila železniška zveza s Hrvatsko, ki je že v delu. Jadranska banka je z delavnostjo podružnic v teh mestih, ki se po pravici imenujejo »mesta bodočnosti«, doseglja, da je trgovina v Dalmaciji pridobila trdnih tal. Zlasti je zasluga Jadranske banke, da se je trgovska zveza Dalmacije s Trstom intenzivneje razvila. Vendar se Jadranska banka ni omejila samo na ustanavljanje podružnic, temveč je kmalu sodelovala tudi pri osnutku raznih podjetij. Predvsem je ustanovila »

Uradniški zbor c. kr. tobačne tovarne v Ljubljani javlja tužno vest, da je preminul njega cenjeni tovariš, gospod

Josip Kaman

c. kr. oficijal tobačne režije.

Pogreb se vrši dne 20. t. m. ob 4. uri popoldne iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu na pokopališče k Sv. Križu. Počivaj v miru!

V LJUBLJANI, dne 19. januarja 1918.

274

Znanstveni in posejinski konsorcijski prvega splošnega uradniškega društva Avstro-Ogrske banke v Ljubljani, naznanja vsem p. n. članom, da je njega večletni zaslužni odbornik, gospod

JOSIP KAMAN

oficijal c. kr. tobačne režije

dne 18. t. m. nenadoma preminul.

Pogreb se vrši v nedeljo, dne 20. t. m., ob 4. uri popoldne iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu.

Bodi mu časten spomin!

V neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naš srčnoljubljeni soprog, sin in brat, gospod

FRANC GOLI

c. kr. orož. postojenščolnik

dne 18. t. m. ob 9. uri dopoldne previden s sv. zakramenti umrl po dolgi mučni bolezni, ki si jo je nakopal v vestnem službovanju domovinske dolžnosti.

Pogreb se vrši v nedeljo, dne 20. t. m. ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti Trnovska ulica št. 1. Sv. maše zadušnice se bodo brale v Trnovski župni cerkvi.

Bodi mu blag spomin!

LJUBLJANA, dne 19. januarja 1918.

276

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Za dolga iskrenega sočutja povodom smrti našega neposrednega očeta, gospoda

Ivana Turka

c. kr. orožniškega stražmojstra v pokoju

izrekamo tem potom gg. davčnemu in rudniškemu uradništvu, učitelstvu, orožnikom, poduradnikom in drugim spremljevalcem, najpriskrbejšo zahvalo.

IDRIJA, dne 15. prosinca 1918.

273

Žalujoči ostali.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da se je naša ljubljena mama ozir. teta, gospa

Antonija Heršič

danes po trudapolnem, težkem trpljenju, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, ob 4. uri zjut. preselila v boljšo bodočnost. Pogreb predraže se vrši v nedeljo, dne 20. januarja ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Glince številka 230 na pokopališče na Viču. Sv. maša zadušnica se bo brale v farni cerkvi sv. Antona na Viču.

Glince, 19. januarja 1918.

Roman, Ludvik, Tončka.

Zamenjam nove usnjene ženske čevlje

(predvojno blago) za suknjo ali sladkor. Mader Udmst št. 117. 272

Deklica stara 15 let, ki je do vršila 6 razr. ljudske šole z dobrim uspehom, in ima veselje do trgovine, želi vstopiti kot učnica v kakšno trgovino. Naslov se izve v uprav. »Slovenskega Naroda« 269

Gosp. poročnik, ki je dne 17. januarja 1918 prinesel pozdrave iz Broda se prosi, da se pred odhodom še enkrat ogleda zaradi male stvari, da jo s seboj vzame za Ančko. Pozdrav Z. H. 249

Piskete, čokolado, bonbone

in druge sladkorne izdelke, na drobno in debelo priporočila trgovina H. Kavič, v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 7. Istotom se po nizki ceni prodaja 200 enolit. belih steklenic. 249

Samostojen delavec

ki je vajen dela v drevosnelci in na zelenjadnem vrtnu, se sprejme v stalno službo na deželnem vrtu in drevesnici v Črnomlju in Metliki. Pismene ponudbe s spricvali naj se pošiljajo do 15. februarja 1918 na naslov: Kulturni oddelček deželnega odbora v Ljubljani. Nastop službe najkasneje 1. marca 1918. Prednost imajo samci. Vpoštevali se bodo tudi zmožni in večji invalidi. Plača po dogovoru. 267

Hanns Renner

Beti Fajdiga

zaročena. 267

Hamnik, 13. januarja 1918.

Naznanilo.

Tiskovna zadruga z o. z. v Ljubljani bo izdajala letos

„Ljubljanski Zvon“

pod pomnoženim uredništvom (Oton Župančič, odgovorni urednik, A. Loboda in M. Pugelj) na 80 straneh (dodaj 56), od katerih bo odpadlo na listek 20—25 strani. Vseled pomanjkanja papirja bomo tiskali »Ljubljanskega Zvona« le toliko izvodov, kolikor je sedanjih naročnikov in kolikor se bo priglasilo ter vplačalo novih naročnikov do 15. tekočega meseca.

Ponatis prve številke, kakor lanske leto, je letos radi pomanjkanja in dragine papirja izključen.

Naročnino (letno 20 K, polletno 10 K) naj oddajajo ali pošiljajo novi naročniki upravi »Ljubljanskega Zvona« v Ljubljani, Sodna ulica 6, pritiče desno. Za stare naročnike so bile priložene pološnice.

Sprejme se učenka

v modni salon. Kiti Mitel, tu Sodna ulica št. 11, II. nadst. 278

Meblovana s o b a

s posebnim vvhodom in elektriko se se takoj odda. Gledališka ulica št. 7 II. nadst. vr. 9 262

Postrežnica

se sprejme za 1—2krat na teden s popolno prehrano in dobrim plačilom. Vprašanja pri Eymannu, Sp. Šiška, pivovarna UNION, 259

več ogljarjev

proti dobremu plačilu Natančnejše se poizve pri tvrdki E. Heng, Miklošičeva cesta št. 15. 260

Pisemski papir

v 10/10 mapah, podložen dobavlja prodajalcem zaloga poštinih kart M. Eisenmenger, Dunaj V. Schönbrunnerstrasse Nr. 48

Prešernove slike

prodaja in pošilja po poštenu povzetju Iv. Bonaf v Ljubljani. Cena sliki 5 kron. 248

Kupim par dobrih mlinskih kamnov

žrnih za koruzo in drugo (tudi že rabljene) širina od 36 col do 1 mtr. Cenjene ponudbe v označenju višine in širine ter ceno prosi Anton Terček, Metlika. 266

STROJNIK

ki je jako zmožen pri parnih in električnih napravah želi spremeni službo s 1. marcem. Naslov pove uprava »Slov. Nar.« 245

Stalno v Ljubljani bivač gospod išče

za 15. februar ali 1. marec pri boljši rodbini mesečno sobo s popolno hrano in oskrbo proti dobremu plačilu. Ponudbe s ceno na upravo »Slov. Naroda« pod »Gyranof« 235. 238

Gosjo perje!

1 kg belo oskubljeno K 24—
1 » » » K 16—
1 » » » K 10—
1 » » » K 10—
1 » » » K 5—
neoskubljeno K 10—
K 5—
pošilja po pošti proti povzetju v zabojih a 5 kg Irma Haldek, Praga Smihov, Kinsky ul. št. 1 246

Resna ženitna ponudba.

Vdova stara 35 let, brez otrok, zdrava, prijetne zunanosti in živahnega značaja, z večjim posestvom in več tisoč gotovine, se želi poročiti z zdravim gospodom državnim uradnikom, učiteljem ali trgovcem, primerne starosti, blagega in mirnega značaja s primernim premoženjem in izobrazbo. Le resne ponudbe s sliko, katere se vrne, se naj pošlje na upravništvo »Slov. Naroda« pod »Glinca/244. Tajnost zadržana. Vdovci brez otrok niso izključeni. 244

Sedmograška vinotrška deln. družba

Maros-Vásárhely, Kossuth Lajos ul. 61

prilporeča svoja čisto prešana

: naravna vina :

z najboljših leg Sedmograške. Ia muškatelec, deklisko grozdno vino, rulandec traminec, sovygnon z bregov Velike in Male Kokele.

Prima čista namizna vina.

Razpošilja se v sodih od 50 litrov navzgor, dalje na cele vagone.

Zanesljivi agentje s l.a. referencami se sprejmejo.

„KINO CENTRAL“ v dež. gledališču.

Petek 18., sobota 19., nedelja 20. in ponedeljek 21. jan.:

HELA MOJA FILM!

TUJKA.

Roman iz Tibeta po spisih nekega preiskovalca Tibeta v 4 oddelkih.

V glavni vlogi HELA MOJA.

Ne samo sijajna igra Hele Moje — napeto zanimiva glavna ideja te presretnje podobe, uprav odlična oprema, posebni milje, napravljajo ta film za redkost prve vrste.

Predprodaja za nedeljske predstave se vrši jutri v nedeljo od pol 10. do 12. dop. pri obeh blagajnah.

POZOR! Predstave se vrše v delavnikih ob 4., pol 6., 7. in pol 9. zvečer, v praznikih in nedeljah ob pol 11. dopoldan, ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. zvečer.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

o Delniška glavica 10.000.000 kron.

Stritarjeva ulica šte. 2.

Rezervni fond okroglo 1.500.000 kron.

Poslovalnica c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici sedaj v Ljubljani, in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, finansira erarčne dobave in dovoljuje aprovizacijske kredite.

Stanje den. vlog na hran. knjižice 31. okt. 1917:
 :: **K 214.681.380—.** ::

Ustanovljena 1864. — 33 podružnic.

Najkulturnejše izvrševanje **borznih naročil** na vseh tuzemskih in inozemskih mestih — Izplačevanje kuponov in izrebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najmodarja varnih predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastni zaklepom stranke. — **Opraviščilec c. kr. raz. loterije** Brezplačna revizija izrebranih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebana. Izplačila in nakazila v Ameriko in iz Amerike.

535 Przejawke: Prometna banka Ljubljana. — Telefon št. 41

kakor salonske, umetniške, ljubavne, pokrajinske, kino umetnikov itd. dobavila prodajalcem po brezkonkurenčni ceni: **zaloga pošlatih kart Miroslav Eismuenger, Dane! V, Schönbrannerstr. 48. Cenik zastoj.**

**Edina koles. tvrdka za ugaščevanje
klavirjev in harmonijev ter popravlja
vseh glasbil. Vsa ta dela izvršujem stro-
kovno in ceno. Glasbenim šolam uga-
šču izključno to** **G. F. Juršek.**

Razglas.

Graščina Bajnoc pri Novem mestu prodala bo de
iz svoje hoste v češki vasi pri Novem mestu ob okrajni
cesti — dva kilometra od novomeškaga kolodvora

660 smrek

v debelosti od 30 cm v premeru naprej 210

na javni dražbi dne 24. januarja t. l. ob 2. uri popoldne
na licu mesta.

Vsi pogoji glede plačila kupnine, kakor tudi glede časa, kdaj se ima les spraviti iz hote, se med uradnimi urami lahko poizve v pisarni dr. Josipa Globevnika v Novem mestu.

RAZGLAS.

P. t. občinstvo najljubljeneje opozarjam, da zamorem le
kratak čas plačevati naslednje cene in da je dobava za to nujna.
 Plačam do preklica za kilogram:

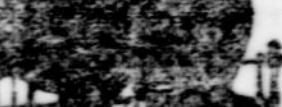
zamaške za steklenico, rabljene, nezlomljene	K 27.—
" " sode	" 25.—
" " nove	" 50.—
" " odlomke	" 4.—
zamaške za šampanjec za kos	" 1.10
za vreče plačam za kos	" 8.—
za odpadke svile stare za kg	" 28.—
za odpadke svile nove za kg	" 35.—
za pukano (nikako umetno, slamnato svilo)	" 40.—
za svilene štrane	" 150.—

Prezvamem vsako množino zamaškov brez vsadih vprašanj proti
porepnejši avizi. Z odličnim spoštovanjem

HENRIK KREISEL, Gradec,
Keplerstrasse 84. Telef. Interurban 4102.

Prva nakupovalnica omenjenih predmetov kakor tudi vseh vrst cunji
po najvišjih cenah. Na pismena, telefonična in brzojavna vprašanja se odgovor
brezplačno in za večje pošiljave po železniški pošljam prevozne liste.

Mostne tehtnice

(Brückenwagen) vseh velikosti in sistemov za tehtanje vozov in žilvine
izdeluje

1423

Ivan Rebek, Celje.

 Rydyol
je rážná voda, ki živo
porušuje škodl. Učinek
je čudovit. 1 ste-
klenica s poštnino vred K 245.
Naslov za naročila:
Jan. Grolich, Engel - Drogerie,
Brno Štev. 639, Moravska.

Vojasški koledar za l. 1918
z imenom
Slovenski vojak

Je ravnokar izšel ter se dobiva
vrezan in krasno s slikami opremljen
v vseh knjižotrnih v Ljubljani in
v raznih trgovinah po deželi po 1.30 Z.
Kamposilja ga pa tudi založnik Janke
Nap. Jozil, šolski voditelj v Lju-
bljani, ki daje običajen trgovski po-
st, vsem, ki naroče večjo množino izvodov.
P. v. trgovci, učitelji in sploh
prijatelji ljudstva, naročite vojakom
in drugim to potrebno knjižico!
Nahitrite jo po šolski knjižnici!

Izvrsten
domači čaj,
aromatičen in dobrega okusa, v
okusnem zavoju kakor tudi
vzhajanje pospešuječi
in prašek za peko
dobavlja zelo ceno trdika
Tea-Benda, Zižkow
pri Pragi.

Številni odjemalec.

:: Najnovejša izbora ::
 ————— umetniških in drugih ————
razglednic
 pismenega papirja
 in vseh pisarniških
 in šolskih potrebščin

NARODNA KNJIGARNA
 Ljubljana Prešernova ulica šte. 7.

Pras.-Nr. 8/1—1913. 208

Razpis natečaja.

Pri **goriškem mestnem magistratu** se imajo podeliti sledeča mesta:

- a) mesto **tačnika** in obenem **voditelja uradov** z začetno plačo letnih 5250 K;
- b) **dva** mesti **konceptnih pristavov** z začetno plačo letnih 2800 K;
- c) **dve** mesti **računskih pristavov** z začetno plačo letnih 2050 K;
- d) mesto **blagajničarja** z začetno plačo letnih 2800 K.

Prosilci za ta mesta imajo pravico do pomaknitve v višje plačilne stopnje v štirih triletnih in po teh do pomaknitve v višji plačilni razred.

- e) **dve** mesti **računskih vezbenikov** s pripomočjo letnih 1000 K.

Za vsa mesta od a) do e) se izplača vrhutega Še:

- 1. draginska določda, ki znaša za poročene letnih 300 K, za samce pa letnih 160 K in
- 2. vojna določda v izmeri kakor c. kr. državnim nastavljenemu.

Za imenovanje za ta mesta se zahteva:

- k a) dovršena visokošolska izobrazba z državnimi izpiti, ki so po državnih zakonih potrebni za politične in sodne uradnike, ali doktorska diploma (kakor tudi pozneje politični upravni izpit);
- k b) dovršena visokošolska izobrazba z državnimi izpiti, ki so do državnih zakonih potrebni za politične in sodne uradnike;
- k c) dovršena srednja šola z zrelostnim izpitom kakor tudi izpit iz državne računarstva;
- k d) dovršena srednja šola z zrelostnim izpitom in blagajničarski izpit;
- k e) dovršena srednja šola z zrelostnim izpitom, pri čemer se mora prosilec zavezati, da bo napravil tekom enega leta izpit iz dr. računarstva.

Prosilci, ki morajo biti avstrijski državljani, morajo dokazati telesno sposobnost za izpolnjevanje službenih dolžnosti, popolno znanje slovenskega, nemškega in italijanskega jezika v govoru in pisavi in eventualno službeni čas, ki so ga prebili v drugih javnih službah.

Pravilno oorejeni prošnje se imaje eventualno službenim potom vrožiti **najkasneje do 15. februarja 1918** pri mestnem magistratu v Gorici.

Mestni magistrat goriški

dne 6. jannaria 1918.

Josip Jug
pleskarski in likarski mojster
Ljubljana, Rimska cesta št. 16.
se priporoča cenjenemu občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela. Jamčim da delam samo s pristnim firnežem.

Solidna in točna postrežba.

Toaletno milno nadomestilo

parfimirano, elegantno oprem-
ljeno, 2 1/2 tuc. vsebina kartona.
Cena franko K 26-50, proti vpo-
slatvi zneska ali primernemu na-
plačilu. Dobavlja:

Lang & Co., Osjek 1,
Hrvaško, Zupni trg 1.
Naslov za brzojavke:
Langoomp, Osijek.

Trakovi za čevlje

iz nerazuljive celuloze, okrogli, črni
cena za en gross (144 kosov) 20 kron.
Dalje dobavljam v vseh velikostih in
po najnižjih cenah:
Lesene podplate, gibljive in negibljive,
podpodplate iz velikih kosov trdega usnja,
varovalne podplatov iz trdega usnja (Hannover),
usnjene podplatne trdne izdelave.
Pošilja po povzpetju: Glorije zaloga čev-
ljev Jak König Dunaj II. Bültengasse 9. 165

LASNE KITE

**najboljše kakovosti po 10,
14, 18, 20 in 24 kron; lasne
podloge in mrežice, lasne
masti, puder itd.**

**Kupujem zmedene
ženske lase.**
Štefan Strmoli

Ljubljana, Pod Trančo št. 1.
Pozor! Zaradi vpoklicanja v
vojaško službovanje je lokal
odprt samo zaprodajo blaga in
sicer vsaki dan samo od 9 do 1/2 1
in v nedeljo od 9 do 11 ure do-
boldan.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani.

obrestuje hranilne vloge po čistih

Rezervni zaklad nad K 1.000.000.

4 1/4 0/0

brez odbitka rentnega davka.

Ustanovljena l. 1881.

Stanje vlog koncem novembra 1917 ca. K 200,707.065-70.

Glavnica K 40,000.000.—.

Podružnica
v Ljubljani**Ceška Industrijalna banka**Stritarjeva
ulica št. 9.

Financiranje vojaških dobav. ::

:: Kredite za aprovizacijske nakupe.

Vsakovrstne bančne transakcije.

Srečke č. kr. avstr. razredne loterije.

Nakazila vojnim ujetnikom.

Nova vila se prodaja
v Ljubljani
z 12 sobami in vso opremo v sredini
mesta. Nemška vprašanja na A. Ga-
stehle, Ljubljana. 173**Trgovski pomočnik**Išče službo v trgovini z mešanimi
blagom, ozir. specijalno v železnini.
Nastopi lahko takoj. — Ponudbe po-
šlji na: „Marjiv“, poštna številka Sv. Duha-Ljubljana, Stritarjeva.**Karel Linhart**

urar

Ljubljana, Marje Terezije cesta št. 7.
Zaloga vseh vrst žepnih ur, ur na
ulnalo s polnim bitjem, stenskih in
kuhinskih ur, budilk.Najboljše vojaške ure, ure v zapest-
nicah z radiorim, mehanizmom
ali brez njega, zaloga strokovnih in
nabavnih ur „Omo ga“ po naj-
nižjih cenah. 131

Popravila se izvršujejo najbolje.

Stampiljevseh vrst za urade,
društva, trgovce.

ANTON ČERNE,

graver in izdelova-
telj kanevkovih
stampilj

Ljubljana, Dvorski trg št. 1.

Prej v Gorici. **F. Batjel** Prej v Gorici.

Ljubljana, Stari trg št. 28.

Možna in
ženska
divalosa
dva parčka.Šivalni stroji, gramofoni,
električne žepne svetilke
že kompletne od 2 K.

Najboljše baterije.

Posebno nizke cene za prepredežela.

Mehanična delavnica

na Starem trgu št. 11

v Ahačičevi hiši poleg gornje klane.

Ivan Bizovičar

metni in trgovski vrtnar

Ljubljana 839

Kolezijska ulica št. 16

priporoča svojo bogato opremljeno

vrtnarstvo ter okrasno izdelane

venca, šopke in trakove.

:: Izposojevanje ::

ob uravnoteženju odličnega

svetila, kakor tudi najfinišne

dekorativne svetilke za dvo-
-pne in balkone ::

Vsakovrstne sadike

do najzgodnejših cvetlic in zelenjadl. Spre-

jemam naročila na de-
-želo. Van naročila se

izvršujejo točno in

solidno.

Brzjavke: I. Bizo-

vičar, vrtnar,

Ljubljana.

Srečica, hraste, izpuščaji

Srečica, hraste, izpuščajiizginejo kar najhitreje po uporabi „Dr. Fiescha original-
nega rujavca mazila“. Brez duha in ne omaze. Mali lon-
ček K 2-30, veliki K 4—, družinska porcija K 11—.

Dr. E. Fiesch's Krenen-Apothek (Győr), Raab Ogrsko.

Čaj „Rubikan“ Čaj

postavno varovan

1 paket = 100 kartonov št. 1 K 40—
1 „ = 100 „ 2 80—
1 „ = 100 „ 3 160—

Razpošiljanje proti vplačavi snezke ali po povzetju.

Trgovcem na dobavo popust. Zastopniki se iščejo

Lang & Komp., prodaja čaja „Rubikan“

OSJEK, Slavonija. Telegrami: Langcomp. 3988

Telefon 46.208

Telefon 46.208

Artika jako fino lepilo

alkelija prosto, kot nadomestilo za arabski gumi in dekstrin

takoj za rabo, v tankih plasteh namazano, skoro
brezbarvno, hitro se sušuje lepilo, ki se izobno
sprime, za vso kartonažno industrijo za nalepljenje
ekih na papir, usnje, steklo in pločevino posebno
prikladno, dobavlja v posodah 4 5, 12 1/2 in 50 kg, v
sedih 250 kg iz tovarne novih embalažo

CEH & BLITZ, Dunaj XX/2, Dresdenerstrasse št. 62.

Novo! Korkon - zamaški Novo!najboljše nadomestilo sedanosti za probkove zamaške, za vsako
tekočino uporabni. Korkon - zamaški so elastični.

Cene za Korkon - zamaške:

za steklenice po 1/2 litra à K 70—

„ „ „ 1 1/2 „ „ 90—

„ „ „ 1 1/2 „ „ 100—

za sode po naročilu od 120 do 300 K za 1.000 kosov iz tovarne

po povzetju.

Mali lekarniški zamaški in za črnila se izdelavajo po naročilu.

Ponudbo sprejema tovarna zamaškov 38

L. JURIČ

Zagreb, Hrvatsko.

Priporočamo specialno

damsko in otroško konfekcijo

zelo solidne trdke

M. Kristofič-Bučar

Ljubljana, Stari trg št. 9. — Lastna hiša.

Najnovejša KOSTUME Najnovejša

: Plašče, jope
Zakne — domače obleke
Perfo, šopice, športne
klobuke in stenske.**BLUZE KRILA****Otroške oblekice in obleke za mladenke.**

Higijenske perle in druge potrebščine za nevestenke.

Pošilja na izbiro tudi na deželo.

Naslov za pisanje: **Zahtevajte slovenski cenik!**

Jos. Petelinc, Ljubljana, Sv. Petra cesta 7.

Priporočamo edino najboljšo šivalno stroje trdke:

Jos. Petelinc, Ljubljana, AFRANApolog franškanskega mostu, levo,
3. hiša ob vodi.Največja in edina zaloga šivalnih strojev vseh
sistemov v poljubnih opremljenih za obrt in rodbino.

V zalogi igle, olje, ter deli za razne stroje.

Dostavitev strojev takoj! Ponik v voženju brezplačen!

J. WANER, krznar, Sv. Petra cesta 19. Kupujem kože vseh vrst divjačin, lisice,
kune itd. po najvišjih dnevnih cenah.

Največja slovenska hranilnica!

**Mestna hranilnica ljubljanska
LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 3**je imela koncem leta 1916 vlog K 66,800.000—
hipoteknih in običajnih posojil „ 27,600.000—
rezervnega zaklada „ 2,500.000—
Sprejema vloge vsak delavnik in ob obrestih najvišje po

4%

večje in nestalne vloge pa po dogovoru.

Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo

c. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Poseja na zemljiščih in poslopih na Kranjskem proti

5%, izven Kranjske pa proti 5 1/4% obrestim in proti

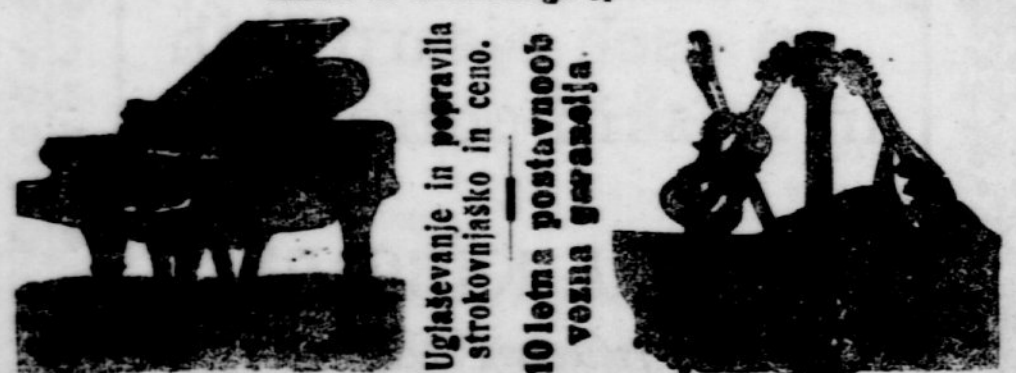
najmanj 1% oziroma 1% odplačevanju na dolg.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno

Kreditno društvo.**Alfonz Breznik**

Ljubljana, Kongresni trg št. 15

(Nasproti nunske cerkve.)

Največja in najposlednejša trdka in izposojevalnica
klavirjev, pianinov in harmonijev na jugu Avstrije. Velikanska
zaloga vseh glasbenih instrumentov, strun in muzikalij. Klavirje prvih
c. kr. dvornih in komornih trdk: Bösendorfer, Furrer, Rudolph
Steinhammer, Böhl & Hottelmann, Glas in Hofmann imam edino
izključno le jax za Kranjsko v zalogi ter svari pred nakupom falzi-
fikativ in navidezne „pofelne“.Uglavljanje in popravila
strokovnjaško in cen.10 letna postavnob
vezna garancija.**Kuharica**

257

vešča vseh hišnih del, se sprejme k
dobri družini takoj ali pozneje. Na-
slov pove upravnštvo „Slov. Narod“.**Kontoristinija**vešča obeh deželnih jezikov v govoru
in pisanju se takoj sprejme pri trdki
Pr. P. Zatec Ljubljana Stari
trg št. 9. 256**Rabljene****steklenice**mineralnih voda, vina, konjaka,
šampanjca od 1/2 — 1 1/2 litra kupi
na vagona po 5000 in 10.000 kg

A. Kohn, Praga, Karlin,

Rokycan ulica 15. 220

Jos. Rojina

modni atelje

za gospode

Ljubljana

Franca Jožefa cesta 3.

Vojaške in urad-

niške uniforme

po meri

v najkrajšem času.

Modni salon**F. Potočnik**

Ljubljana, Gradišče št. 7

se priporoča

za izdelovanje oblek za gospode,
zimskih, spomladanskih plaščev
in kostumov za dame po najno-
vejši modi. Novi modeli vedno
na razpolago. Posebni atelje zaobračanje oblek in površnikov
ter moderniziranje ženskih ko-
stumov in plaščev. Precizno kro-
jaško delo! — Cene za moške
in ženske obleke od 60 K dalje.Radi pomanjkanja moči, prosijo se
cenjeni naročniki za spomlad radi
točne izvršitve čim preje naročiti.**Nadomestilno****toaletno milo**

parfimirano

v elegantnih kartonih

fino opremljeno

ducent 14-40 kron.

Trgovci večji popust!

Dobiva se pri trdki

Milan Hočevar

Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 28.

Po pošti pošilja se le od 5 ducentov naprej

Podružnica Ljubljana.

Delniška glavnica: K 12,000.000.

JADRANSKA BANKA

Podružnica Ljubljana.

Rezerve: okrog K 1,000,000.—.

SPRAJMA: Vloge na imenice in jih obrestuje po čistih 4%—
Vloge na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu
obrestovanju. Dviga se lahko vsak dan brez ozira na mora-
torij. Rentni davek plača banka iz svojega.KUPUJE IN PRODAJA: Devize, valute, vrednostne papirje itd. in srečke
c. kr. razredne loterije.

Centrala:

Trst.

Podružnice:

Dobruška
Dunaj
Kotor
MetkovićOpotja
Spiljet
Sibenik
Zadar

ESKONTIRA: Menice, devize, vrednostne papirje itd.

IZDAJA: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

DAJE PREDUJME: na blago, ležeče v javnih skladiščih.

PREVZEMA: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzjavni naslov: JADRANSKA.

Telefon št. 257.